

Suvestinė redakcija nuo 1996-01-11 iki 1996-05-10

Nutarimas paskelbtas: Žin. 1992, Nr. [22-652](#), i. k. 0921100NUTA00000343

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

N U T A R I M A S

DĖL SPECIALIŲJŲ ŽEMĖS IR MIŠKO NAUDOJIMO SĄLYGŲ PATVIRTINIMO

1992 m. gegužės 12 d. Nr. 343

Vilnius

Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Patvirtinti Specialiąsias žemės ir miško naudojimo sąlygas (pridedama).

2. Nustatyti, kad:

2.1. Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos konkrečiam žemės (miško) sklypui nustatomos priimant sprendimus dėl nuosavybės teisės į žemę ir mišką atstatymo, sprendimus dėl valstybinės žemės suteikimo nuosavybėn neatlygintinai, taip pat sudarant valstybinės žemės pirkimo-pardavimo, nuomos bei panaudos sutartis;

2.2. svarstant preliminarinius žemės reformos žemėtvarkos projektus, kompleksinius žemės reformos žemėtvarkos projektus ir detaliuosius planus, kartu turi būti patvirtinti ir ūkinės veiklos apribojimai, kurių pagrindu nustatomos specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos kiekvienam įsigyjamam privatinėn nuosavybėn, suteikiamam naudotis bei išsinuomojamam žemės sklypui;

2.3. žemės sklypams nustatytos specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos įrašomos į Valstybinio žemės kadastro duomenų registrą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. balandžio 30 d. nutarimo Nr. 316 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybinio žemės (su nekilnojamojo turto elementais) kadastro nuostatų tvirtinimo“ (Žin., 1992, Nr. [18-539](#); 1993, Nr. [28-653](#), Nr. [41-853](#); 1994, Nr. [32-577](#), Nr. [33-602](#), Nr. [56-1101](#); 1995, Nr. [41-1003](#), Nr. [63-1596](#) Nr. [66-1636](#)) nustatyta tvarka.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1640](#), 1995-12-29, Žin., 1996, Nr. 2-43 (1996-01-10), i. k. 0951100NUTA00001640

3. Įpareigoti Statybos ir urbanistikos ministeriją iki 1992 m. birželio 30 d. išleisti ir išsiųsti rajonų valdyboms Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų rinkinį. Finansų ministerija turi skirti lėšų šiam rinkiniui išleisti.

4. Nustatyti, kad žemės savininkai ir žemės naudotojai privalo atlyginti žalą, atsiradusią pažeidus jiems Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų reikalavimus.

LIETUVOS RESPUBLIKOS
MINISTRAS PIRMININKAS

G. VAGNORIUS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343
(Lietuvos Respublikos Vyriausybės
1995 m. gruodžio 29 d. nutarimo Nr. 1640
redakcija)

SPECIALIOSIOS ŽEMĖS IR MIŠKO NAUDOJIMO SĄLYGOS

I. RYŠIŲ LINIJŲ APSAUGOS ZONOS

1. Ryšių linijų apsaugos zonoje (žemės juostoje, kurios plotis po 2 metrus abipus požeminio kabelio trasos arba orinės linijos kraštinių laidų ir 3 metrai aplink požeminį ar antžeminį stiprinimo punktą) be raštiško įmonių, aptarnaujančių šias ryšių linijas, leidimo ir darbų metu nesant tos įmonės atstovo draudžiama:

- 1.1. kasti žemę giliau kaip 0,3 metro;
- 1.2. vykdyti statybos, geologinių tyrinėjimų, sprogdinimo darbus;
- 1.3. lyginti gruntą buldožeriais ar kita technika;
- 1.4. sodinti medžius, sandėliuoti medžiagas, pašarus, trąšas, pilti gruntą, kurti laužus;
- 1.5. įrengti transporto priemonių ir mechanizmų aikšteles;
- 1.6. po orinėmis ryšių linijomis vežti negabaritinius krovinius;
- 1.7. užversti ir laužyti įspėjamuosius bei signalinius ženklus.

2. Ryšių linijas eksploatuojančios įmonės techniniams darbuotojams suteikiama teisė laisvai vaikščioti ryšių linijų apsaugos zonose, o atliekant remonto darbus, važiuoti per jas, kasti jose duobes, tranšėjas, suderinus šiuos darbus su žemės savininkais ir naudotojais ir atlyginant žemės naudotojams padarytus nuostolius. Šiems darbuotojams taip pat leidžiama persodinti medžius, genėti medžių šakas, kad būtų užtikrintas nustatytasis proskynų plotis.

II. KELIŲ SANITARINĖS APSAUGOS ZONOS

3. Atsižvelgiant į tai, kad būtina plėsti bei rekonstruoti kelių tinklą ir kad autotransportas daro neigiamą poveikį aplinkai, abipus kelio (nuo kelkraščių) nustatoma kelio sanitarinė apsaugos zona. Ši zona pažymima žemėnaudų planuose.

4. Pagal Lietuvos Respublikos kelių įstatymą (Žin., 1995, Nr. [44-1076](#)) kelio sanitarinės apsaugos zonos plotis nustatomas atsižvelgiant į autotransporto eismo intensyvumą:

daugiau kaip 7000 automobilių per parą	– po 150 metrų;
3001 – 7000 automobilių per parą	– po 70 “;
701 – 3000 automobilių per parą	– po 50 “;
250 – 700 automobilių per parą	– po 20 “.

Kitais atvejais minimalus kelio sanitarinės apsaugos zonos plotis – 10 metrų.

5. Jeigu kelio sanitarinėje apsaugos zonoje auga vėjo greitį mažinantys želdiniai (3–4 eilės spygliuočių medžių ir krūmų), už jų esančios žemės ūkio naudmenos naudojamos be jokių apribojimų.

6. Jeigu kelio sanitarinėje apsaugos zonoje ištisinių želdinių juostų nėra, žemės ūkio naudmenose draudžiama:

- 6.1. ganyti gyvulius, šienauti, auginti pašarinius šakniavaisius, bulves, daržoves;
- 6.2. auginti vaismedžius, vaiskrūmius, medinguosius augalus, vaistažoles, veisti sodus;
- 6.3. statyti gyvenamuosius namus ir visuomeninius pastatus.

7. Kelio sanitarinėje apsaugos zonoje medžiai, jų grupės ir krūmai, augantys ne miško žemėje, nukertami ar kitaip pertvarkomi savivaldos vykdomajai institucijai išdavus leidimą, nustatytą tvarka suderintą su kitomis valstybinėmis tarnybomis.

III. GELEŽINKELIŲ IR JŲ ĮRENGINIŲ APSAUGOS, REZERVINĖS BEI SANITARINĖS APSAUGOS ZONOS

8. Nustatoma tokio dydžio geležinkelių ir jų įrenginių apsaugos zona:

8.1. neužpustomuose ruožuose – po 20 metrų abipus žemės sankasos ar gyvenamųjų bei visuomeninių pastatų sienos (40 metrų + žemės sankasos ar gyvenamųjų bei visuomeninių pastatų žemės užimamas ruožas);

8.2. užpustomuose ruožuose, taip pat ruožuose, einančiuose miškais, – po 45 metrus abipus žemės sankasos ar gyvenamųjų bei visuomeninių pastatų sienos (90 metrų + žemės sankasos ar gyvenamųjų bei visuomeninių pastatų užimamas žemės ruožas);

8.3. užpustomų ruožų nesaugomose pervažose – po 70 metrų abipus kraštinių bėgių, pamažu šią zoną siaurinant iki 45 metrų abipus kraštinio bėgio (400 metrų atstumu abipus pervažos).

9. Geležinkelio ir jo įrenginių apsaugos zonoje draudžiami:

9.1. statybos bei montavimo darbai, nesusiję su geležinkelio aptarnavimu;

9.2. žemės kasybos darbai.

10. Geležinkelio rezervinė zona skiriama antriesiems ar kitiems keliams tiesti, stotims plėsti, geležinkelio linijoms modernizuoti bei geležinkelio įrenginių perspektyvinei statybai.

Šios zonos dydis nustatomas perspektyviniuose projektuose, planuose, atsižvelgiant į geležinkelio plėtojimo perspektyvą.

11. Geležinkelio rezervinėje zonoje draudžiama:

11.1. statyti gyvenamuosius, gamybinius pastatus bei įrenginius, nesusijusius su geležinkelio veikla;

11.2. plėsti miestus, miestelius, kaimus bei inžinerines komunikacijas.

12. Geležinkelio sanitarinė apsaugos zona yra 100 metrų pločio žemės juostos nuo kraštinių bėgių.

13. Geležinkelio sanitarinėje apsaugos zonoje draudžiama statyti gyvenamuosius namus, vaikų, medicinos, kultūros ir sporto įstaigas, vasarnamius bei kitus pastatus.

14. Geležinkelio sanitarinėje apsaugos zonoje medžiai, jų grupės ir krūmai, augantys ne miško žemėje, nukertami ar kitaip pertvarkomi savivaldos institucijai išdavus leidimą, nustatytą tvarka suderintą su kitomis valstybinėmis tarnybomis. Ši nuostata netaikoma geležinkelio ir jo įrenginių apsaugos zonai.

IV. NAVIGACIJOS ŽENKLŲ, NAUDOJAMŲ KLAIPĖDOS VALSTYBINIAME JŪRŲ UOSTE BEI VALSTYBINĖS REIKŠMĖS VIDAUS VANDENŲ KELIUOSE, VEIKIMO ZONOS

15. Įvairiems navigacijos ženklams yra nustatomos veikimo zonos, kuriose šie ženklai gerai matomi iš laivų. Ženklo veikimo zonoje, nesuderinus klausimo su Klaipėdos valstybinio jūrų uosto kapitono valdyba (jeigu šie ženklai naudojami Klaipėdos valstybiniame jūrų uoste) arba su Vidaus vandens kelių direkcija (jeigu šie ženklai naudojami vidaus vandenų keliuose, taip pat šių kelių 20 metrų pločio pakrantės zonoje), draudžiami statybos, mechanizuoti žemės kasybos bei žemės ūkio darbai.

V. AERODROMŲ IR KARO AVIACIJOS BAZIŲ APSAUGOS ZONOS

16. Nesuderinus atitinkamų darbų su Susisiekimo ministerijos Civilinės aviacijos direkcija ir karinių oro pajėgų vadovybe (tuo atveju, kai darbus numatoma atlikti greta karo aviacijos bazių) draudžiama:

16.1. visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje:

16.1.1. tiesti oro ryšių, aukštos įtampos elektros tiekimo linijas, įrengti kitus objektus, skleidžiančius radijo bei elektromagnetines bangas, ir statyti labai pavojingus sprogimo atžvilgiu objektus;

16.1.2. statyti pramonės ir kitas įmones, dėl kurių veiklos blogėja matomumas aerodromo apsaugos zonoje;

16.2. įrengti sąvartynus, statyti gyvulininkystės, žvėrininkystės fermas, taip pat kitas įmones, apie kurias gali telktis daug paukščių, 15 kilometrų spinduliu nuo aerodromo kontrolinio taško;

16.3. statyti objektus aerodromo apsaugos zonoje:

16.3.1. iki 300 metrų atstumu nuo kilimo bei tūpimo tako ir aerodromų prieigų zonose nepriklausomai nuo objektų aukščio;

16.3.2. iki 600 metrų atstumu nuo kilimo bei tūpimo tako 4 metrų ir aukštesnius (aerodromo kontrolinio taško atžvilgiu) objektus;

16.3.3. iki 5 kilometrų atstumu nuo kilimo bei tūpimo tako 10 metrų ir aukštesnius (aerodromo kontrolinio taško atžvilgiu) objektus;

16.3.4. iki 30 kilometrų atstumu nuo kilimo bei tūpimo tako 50 metrų ir aukštesnius (aerodromo kontrolinio taško atžvilgiu) objektus.

17. Kai skrydžių maršrutai nekerta gyvenamųjų namų teritorijos ribos ir kai nėra taršos veiksnų sklaidos skaičiavimų, orientacinis atstumas tarp lėktuvų tūpimo maršruto horizontalios projekcijos ir gyvenamosios teritorijos ribos turi būti ne trumpesnis kaip 2-3 kilometrai.

Sraigtašparnių tūpimo aikštelių apsaugos zona sraigtašparnių kilimo (tūpimo) kryptimi turi būti ne trumpesnė kaip 2 kilometrai, kitomis kryptimis – ne trumpesnė kaip 300 metrų.

Aerodromų sanitarinė apsaugos zona nustatoma atsižvelgiant į triukšmo lygį. Patikslinimui gali būti atsižvelgta į elektromagnetinės energijos dydžius, oro, dirvožemio bei vandens cheminę taršą.

Aerodromų sanitarinėje apsaugos zonoje draudžiama statyti gyvenamuosius namus, sveikatos priežiūros, vaikų ugdymo bei auklėjimo, socialinės globos bei poilsio įstaigas, stadionus, įrengti rekreacinius objektus (parkus, miesto sodus ir kt.).

Aerodromų sanitarinių apsaugos zonų teritorijos panaudojimas konkrečiai veiklai turi būti suderintas su Susisiekimo ministerijos Civilinės aviacijos direkcija ir Sveikatos apsaugos ministerijos Valstybiniu visuomenės sveikatos centru.

VI. ELEKTROS LINIJŲ APSAUGOS ZONOS

18. Elektros oro linijos apsaugos zona – žemės juosta ir oro erdvė tarp dviejų vertikalių plokštumų, lygiagrečių elektros linijos ašiai, matuojant horizontalų atstumą nuo kraštinių jos laidų. Elektros oro linijos apsaugos zonos plotis nustatomas atsižvelgiant į šios linijos įtampą:

iki 1 kV – po 2 metrus;

6,10 kV – po 10 “;

35 kV – po 15 “;

110 kV – po 20 “;

330 kV – po 30 “;

750 kV – po 40 “.

19. Požeminės elektros kabelių linijos apsaugos zona – žemės juosta, kurios plotis po 1 metrą nuo linijos konstrukcijų kraštinių taškų. Nuotolis nuo šios linijos iki pastatų ir statinių – 0,6 metro.

20. Elektros linijos apsaugos zonoje be elektros tinklų įmonės raštiško leidimo draudžiama:

20.1. statyti, kapitališkai remontuoti, rekonstruoti arba griauti pastatus, statinius ir inžinerinius tinklus;

20.2. vykdyti kalnakasybos, krovimo, žemės kasybos bei lyginimo, sprogdinimo, melioravimo ir laistymo darbus;

20.3. sodinti arba kirsti medžius ir krūmus;

20.4. važiuoti mašinoms ar kitiems mechanizmom, kurių aukštis su kroviniu arba be jo yra daugiau kaip 4,5 metro nuo kelio paviršiaus (elektros oro linijos apsaugos zonoje);

20.5. rengti gyvulių laikymo aikšteles, tverti vielų užtvaras ir metalines tvoras.

21. Elektros linijos apsaugos zonoje draudžiama:

21.1. įrengti žaidimų aikštes, stadionus, turgavietes, visuomeninio transporto stoteles, visų rūšių mašinų ir mechanizmų aikštes, organizuoti renginius, į kuriuos susirenka daug žmonių;

21.2. sandėliuoti pašarus, šiaudus, trąšas, durpes, malkas ir kitas medžiagas;

21.3. įrengti degalines, kuro ir tepalų sandėlius;

21.4. įrengti sąvartynus, teršti gruntą ir atmosferą, kūrenti laužus;

21.5. užgriozdinti kelius prie elektros tinklų objektų;

21.6. leisti aitvarus ir kitokius skraidančiuosius įtaisus, taip pat kitaip pažeisti elektros oro linijos izoliaciją;

21.7. sustoti visokiam transportui, išskyrus geležinkelio (330 kV ir aukštesnės įtampos elektros oro linijų apsaugos zonos).

22. Elektros tinklų įmonių darbuotojams suteikiama teisė elektros oro linijos apsaugos zonoje laisvai vaikščioti, o atliekant eksploatavimo bei remonto darbus – važinėti ir kasti žemę, įspėjus apie tai žemės savininkus ar naudotojus. Kirsti medžius, esančius už proskynos, leidžiama tik suderinus tai su miško valdytoju ar savininku ir nustatytą tvarka įforminus medžių kirtimo dokumentus. Visais atvejais žemės ir miško savininkams ir naudotojams turi būti atlyginti padaryti nuostoliai.

Vykdam bet kokią kitą ūkinę veiklą elektros tinklų apsaugos zonos būtinyje laikytis Energetikos ministerijos patvirtintų Elektros tinklų apsaugos taisyklių.

VII. MAGISTRALINIŲ DUJOTIEKIŲ IR NAFTOTIEKIŲ BEI JŲ ĮRENGINIŲ APSAUGOS ZONOS

23. Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų privaloma laikytis naudojantis žeme, esančia magistralinių dujotiekių ir naftotiekių bei jų įrenginių apsaugos zonos. Prie magistralinių dujotiekių ir naftotiekių priskiriami:

23.1. vamzdynai su atšakomis ir lupingais, uždromąja armatūra, siurblių ir kompresorinių prijungimo, valymo įrenginių paleidimo, dujų apskaitos mazgais, kondensato rinktuvais;

23.2. elektrocheminės vamzdynų apsaugos nuo korozijos įrenginiai, technologinių ryšių linijos ir įrenginiai, vamzdynų telemechanikos priemonės;

23.3. vamzdynų uždarnosios armatūros ir elektrocheminės apsaugos įrenginių distancinio valdymo įtaisai, elektros tiekimo linijos ir įrenginiai;

23.4. vamzdynų priešgaisrinės apsaugos priemonės, priešeroziniai ir apsauginiai įrenginiai;

23.5. vamzdynų eksploatavimo linijinės tarnybos įrenginiai;

23.6. vamzdynų skiriamieji ir signaliniai ženklai, privažiuojamieji keliai prie vamzdynų;

23.7. pagrindinės ir tarpinės siurblinės, rezervuarai, kompresorinės ir dujų skirstymo stotys;

23.8. požeminės dujų saugyklos;

23.9. perpylimo estakados bei prieplaukos;

23.10. naftos ir naftos produktų šildymo stotys.

24. Magistralinių dujotiekių ir naftotiekių trasos žymimos gelžbetoniniais arba mediniais skiriamaisiais ženklais (skydais su užrašais), kurių aukštis – 1,5-2 metrai nuo žemės. Magistralinių dujotiekių ir naftotiekių vamzdynų skiriamieji ženklai išdėstomi remiantis bendru vamzdynus eksploatuojančios įmonės (organizacijos) ir žemės naudotojo aktu.

25. Nustatomos šios magistralinių dujotiekių ir naftotiekių apsaugos zonos:

25.1. išilgai vamzdynų trasos – žemės juosta, kurios plotis po 50 metrų abipus vamzdyno ašies.

Žemės ir miškų ūkiui naudojamoje žemėje apsaugos zonos plotis – po 25 metrus abipus vamzdyno ašies;

25.2. išilgai kelių eilių vamzdynų trasos – žemės juosta, kurios plotis – po 50 metrų nuo kraštinių vamzdynų ašies. Žemės ūkio ir miško naudmenose esančios apsaugos zonos plotis – po 25 metrus nuo kraštinių vamzdynų ašies;

25.3. aplink pagrindines ir tarpines siurblines, rezervuarų parkus, kompresorines bei dujų skirstymo stotis, dujų apskaitos mazgus, perpylimo estakadas, požemines dujų saugyklas, naftos ir

naftos produktų šildymo punktus, naftotiekio vamzdynų uždaramąją armatūrą, technologinių ryšių linijas – 100 metrų pločio žemės juosta aplink nurodytųjų objektų teritoriją;

25.4. aplink rezervuarus kondensatui laikyti ir dujoms iš jo pašalinti, požeminius rezervuarus naftos produktams, kondensatui ir suskystintiesiems angliavandeniliams išleisti avarijos atveju – 50 metrų pločio žemės juosta aplink nurodytuosius objektus (naftotiekio ir naftos produktų vamzdynų avarijos atveju – 100 metrų pločio žemės juosta aplink vamzdyną).

Rengiantis statyti bet kuriuos pastatus, įrenginius ar kitus objektus 350 metrų atstumu nuo magistralinio dujotiekio ar naftotiekio trasos, priešprojektinius pasiūlymus bei projektinę dokumentaciją būtina suderinti su magistralinius dujotiekius ir naftotiekius eksploatuojančia organizacija bei Valstybine darbo inspekcija prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

26. Magistralinių dujotiekų ir naftotiekų apsaugos zonose be raštiško juos eksploatuojančių įmonių (organizacijų) sutikimo draudžiama:

- 26.1. statyti pastatus ir įrenginius;
- 26.2. sodinti medžius ir krūmus, vykdyti pagrindinius kirtimus;
- 26.3. sandėliuoti pašarus, trąšas bei medžiagas;
- 26.4. krauti į stirtas šieną ir šiaudus;
- 26.5. įrengti buomus arkliams rišti, laikyti gyvulius;
- 26.6. skirti žuvininkystės plotus, žvejoti ir gaudyti vandens gyvūnus;
- 26.7. įrengti girdyklas, kapoti bei pjaušti ledą;
- 26.8. įrengti pervažas per vamzdynų trasas, automobilių transporto, traktorių bei kitos technikos aikštes;
- 26.9. vykdyti žemės melioravimo, drėkinimo ir sausinimo darbus;
- 26.10. vykdyti sprogdinimo darbus, lyginti gruntą;
- 26.11. daryti geologines nuotraukas, vykdyti paieškų, geodezijos bei kitus darbus, susijusius su gręžinių įrengimu ir grunto bandinių (išskyrus dirvos pavyzdžius) ėmimu;
- 26.12. perstatyti, užversti ir laužyti skiriamuosius ženklus, kontrolinius matavimo punktus;
- 26.13. atidaryti neaptarnaujamųjų kabelinio ryšio punktų, katodinės ir drenažinės apsaugos stočių, stebėjimo šulinių ir kitų linijinių įrenginių angas, vartus ir duris, atsukti ir užsukti čiaupus, sklendes, išjungti arba įjungti vamzdynų ryšio, elektros tiekimo ir telemechanikos įtaisus;
- 26.14. įrengti sąvartynus, pilti rūgštis, šarmus bei druskų skiedinius;
- 26.15. ardyti vamzdyno pakrančių tvirtinimus, vandens pralaidas, žemės bei kitus įrenginius, saugančius dujotiekį ar naftotiekį nuo pažeidimų, o šalia esančią teritoriją – nuo dujų išsiveržimo ar naftos išsiliejimo avarijos atveju;
- 26.16. mesti ir vilkti vandens telkiniuose inkarus, grandines, vilkikus ir tralus, gilinti vandens telkinių dugną, kasti bei siurbti žemę;
- 26.17. deginti ugnį ir įrengti atvirus arba uždarus ugnies šaltinius;
- 26.18. kasti žemę giliau kaip 0,3 metro.

27. Įmonėms ir organizacijoms, eksploatuojančioms magistralinius dujotiekius ir naftotiekius, leidžiama:

- 27.1. privažiuoti automobiliais ir kita technika prie vamzdynų pagal privažiavimo schemą, suderintą su žemės naudotoju ir rajono savivaldybe;
- 27.2. aptarnauti ir remontuoti vamzdynus, apsauginėje zonoje pjauti žolę, kirsti krūmus;
- 27.3. kasti apsaugos zonoje iškasas vamzdynų izoliacijos kokybei ir jų elektrocheminės apsaugos nuo korozijos įrenginių būklei tikrinti bei kitiems darbams atlikti, suderinus (ne vėliau kaip prieš 5 paras) šiuos darbus su žemės naudotojais;
- 27.4. kirsti miškus, įvykus avarijai miško masyvuose, vėliau nustatytąja tvarka įforminus miško kirtimą ir pašalinus iš kirtaviečių kirtimo liekanas.

28. Žemės naudotojas, pastebėjęs dujotiekio ar naftotiekio gedimą arba dujų ar naftos nuotėkį, turi nedelsdamas apie tai pranešti dujotiekį ar naftotiekį eksploatuojančiai įmonei (organizacijai) arba atitinkamo rajono merui (valdybai).

29. Įvykus magistralinio dujotiekio ar naftotiekio avarijai, jį eksploatuojanti įmonė (organizacija) nedelsdama imasi šią avariją likviduoti, pranešusi apie tai merui (valdybai) ir žemės naudotojui.

30. Magistralinius dujotiekius ir naftotiekius eksploatuojančios įmonės (organizacijos), atlikusios planinius arba avarinius vamzdyno remonto bei atstatymo darbus, turi atlyginti žemės savininkams ir naudotojams nurodytųjų darbų metu padarytus nuostolius ir žemės naudmenas šių darbų rajone sutvarkyti taip, kad jos būtų tinkamos toliau naudoti pagal paskirtį.

VIII. KURO TIEKIMO BAZIŲ, DEGALINIŲ IR KIETOJO KURO CECHŲ APSAUGOS ZONOS

31. Kuro tiekimo bazių, degalinių ir kietojo kuro cechų apsaugos zoną sudaro ne siauresnė kaip 10 metrų žemės juosta aplink šių objektų tvorą (už teritorijos ribos). Kuro tiekimo bazių, degalinių ir kietojo kuro cechų apsaugos zonoje esančiuose žemės sklypuose draudžiama statyti pastatus ir statinius, taip pat naudoti degias medžiagas bei atvirame ore kūrenti ugnį.

32. Atstumai nuo kuro tiekimo bazių gaisro bei sprogimo atžvilgiu pavojingų naftos ir jos produktų sandėliavimo pastatų bei įrenginių iki gretimų objektų nustatomi vadovaujantis Lietuvos Respublikos statybos normų „Naftos ir jos produktų sandėliai“ priešgaisriniais reikalavimais (RSN 157-94).

33. Atstumas nuo skystojo kuro degalinių kolonėlių ir rezervuarų iki vaikų darželių, mokyklų, gydymo bei profilaktikos įstaigų sklypų ribų arba iki gyvenamųjų ir visuomeninių pastatų sienų turi būti ne mažesnis kaip 50 metrų.

34. Atstumas nuo anglių štabelių iki gyvenamųjų pastatų turi būti ne mažesnis kaip 18 metrų, o iki sprogimo atžvilgiu pavojingų kuro sandėlių – ne mažesnis kaip 50 metrų.

IX. DUJOTIEKIŲ APSAUGOS ZONOS

35. Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų privaloma laikytis naudojantis žeme, kuri priskirta prie dujotiekio apsaugos zonos ir per kurią eina antžeminis dujotiekis. Dujotiekio apsaugos zoną sudaro žemės juosta abipus dujotiekio (jo šulinio). Šios juostos plotis nustatomas šia tvarka:

35.1. žemo slėgio dujotiekiams (iki $0,5 \text{ kg/cm}^2$) – po 2 metrus;

35.2. vidutinio slėgio dujotiekiams (iki 3 kg/cm^2) – po 4 metrus;

35.3. aukšto slėgio dujotiekiams (iki 6 kg/cm^2) – po 7 metrus;

35.4. aukšto slėgio dujotiekiams (iki 12 kg/cm^2) – po 10 metrų.

Dujų reguliavimo punkto apsaugos zona – 10 metrų pločio žemės juosta apie šio punkto sienas.

36. Dujotiekio apsaugos zonoje be raštiško dujotiekį eksploatuojančios įmonės sutikimo draudžiama:

36.1. statyti kapitalinius ir laikinuosius statinius bei įrenginius;

36.2. sandėliuoti statybines medžiagas bei konstrukcijas, trąšas, pašarus, kaupti grunto atliekas, rengti lauko stovyklas, kurti laužus;

36.3. užtvirti ir užversti kelius prie dujotiekio šulinių ir kitų įrenginių;

36.4. sodinti medžius ir krūmus arčiau kaip per 1,5 metro nuo dujotiekio;

36.5. kasti žemę ekskavatoriais, buldozeriais bei kita technika, taip pat kasinėti žemę ten, kur nutiesti katodinės apsaugos įžeminimo kontūrai, kabeliai ir laidai;

36.6. įrengti automobilių, traktorių bei kitos technikos pervažas ar aikšteles;

36.7. atidaryti dujotiekio įrenginių (dujų reguliavimo punktų, šulinių, katodinių stočių) duris bei liukų dangčius, užversti juos, savavališkai jungti naujus dujotiekio įvadus prie veikiančių dujotiekų;

36.8. likviduoti dujofikuotus objektus, nesuderinus šio klausimo su dujotiekį eksploatuojančia įmone;

36.9. daryti geologines nuotraukas, vykdyti paieškas, geodezinius ir kitus tyrinėjimus, kasti duobes ir imti grunto pavyzdžius;

36.10. griauti ir rekonstruoti tiltus, pastatus ir kitus statinius, kurie gali užversti dujotiekio tinklus ir įrenginius, arba statinius, kuriuose nutiesti dujotiekiai ir įrengti dujotiekio tinklai bei įrenginiai.

Šiuos darbus galima vykdyti tik tada, kai iš anksto susitarus su įmone, kurios žinioje yra šie tinklai ir įrenginiai, jie perkeliama į kitą vietą;

36.11. užversti ir laužyti skiriamuosius ženklus, įrengti dujotiekio trasose rūgščių, druskų, srutų bei šarmų nuotakas;

36.12. statyti pastatus ir kitus statinius arčiau kaip per 10 metrų nuo dujų reguliavimo punkto, jeigu dujų slėgis jame iki 6 kg/cm^2 , ir arčiau kaip per 15 metrų, jeigu dujų slėgis jame didesnis kaip 6 kg/cm^2 ;

36.13. tiesti automobilių kelius arčiau kaip per 5 metrus nuo dujų reguliavimo punkto, jeigu dujų slėgis jame iki 6 kg/cm^2 , ir arčiau kaip per 8 metrus, jeigu dujų slėgis jame didesnis kaip 6 kg/cm^2 ;

36.14. tiesti orines elektros linijas prie dujų reguliavimo punkto ar šulinio arčiau negu tuo atstumu, kuris gaunamas, atramos aukštį padauginus iš 1,5.

37. Antžeminio žemo slėgio dujotiekio apsaugos zonoje draudžiama:

37.1. laužyti dujotiekio armatūrą ir kitaip gadinti dujotiekį ir jo atramas, taip pat užversti juos;

37.2. atvira ore sandėliuoti degius skysčius bei medžiagas arčiau kaip per 20 metrų nuo dujotiekio;

37.3. tiesti požemines inžinerines komunikacijas arčiau kaip per metrą nuo dujotiekio atramos pamato;

37.4. tiesti kelius arčiau kaip per 1,5 metro nuo dujotiekio;

37.5. įrengti elektros skirstymo įrenginį, kurio aptvaras būtų arčiau kaip 10 metrų nuo dujotiekio.

38. Dujotiekį eksploatuojančios įmonės darbuotojams leidžiama prieiti prie dujotiekio, suderinus tai su žemės savininkais ir naudotojais. Kai reikia likviduoti dujotiekio avariją, dujų įmonės tarnyboms leidžiama važiuoti dujotiekio apsaugos zona ir dirbti darbus taip, kaip to reikalauja situacija, atlyginant žemės savininkams ir naudotojams padarytus nuostolius.

39. Pažeidus dujotiekį, jo įrenginį, taip pat pajutus dujų nuotėkį, apie tai būtina skubiai pranešti dujų įmonei.

X. SUSKYSTINTŲJŲ DUJŲ ĮRENGINIŲ APSAUGOS ZONOS

40. Naudotis žeme, kurioje įrengti suskystintųjų dujų įrenginiai ir dujotiekiai, be raštiško eksploatuojančios įmonės sutikimo draudžiama:

40.1. kasti srutų ir pamazgų duobes arčiau kaip per 5 metrus nuo įrenginio;

40.2. tiesti orines elektros linijas arčiau kaip per 5 metrus nuo įrenginio;

40.3. tiesti požeminius elektros kabelius arčiau kaip per 3,5 metro nuo įrenginio;

40.4. statyti laikinuosius ūkinius pastatus (medinius sandėlius, stogines ir pan.) arčiau kaip per 8 metrus nuo grupinio balioninio įrenginio;

40.5. statyti gyvenamuosius namus, turinčius langų arba durų į požeminių suskystintųjų dujų rezervuarų pusę.

Šiuo atveju atstumas tarp požeminių suskystintųjų dujų rezervuarų ir gyvenamųjų namų turi būti ne mažesnis kaip:

10 metrų – jeigu bendra rezervuarų talpa ne didesnė kaip 10 kub. metrų;

15 metrų – jeigu bendra rezervuarų talpa nuo 10 kub. metrų iki 20 kub. metrų;

20 metrų – jeigu bendra rezervuarų talpa nuo 20 kub. metrų iki 50 kub. metrų;

40 metrų – jeigu bendra rezervuarų talpa nuo 50 kub. metrų iki 200 kub. metrų;

40.6. statyti gyvenamuosius namus, neturinčius langų ir durų į požeminių suskystintųjų dujų rezervuarų pusę.

Šiuo atveju atstumas tarp požeminių suskystintųjų dujų rezervuarų ir gyvenamųjų namų turi būti ne mažesnis kaip:

- 8 metrai – jeigu bendra rezervuarų talpa ne didesnė kaip 10 kub. metrų;
- 10 metrų – jeigu bendra rezervuarų talpa nuo 10 kub. metrų iki 20 kub. metrų;
- 15 metrų – jeigu bendra rezervuarų talpa nuo 20 kub. metrų iki 50 kub. metrų;
- 40 metrų – jeigu bendra rezervuarų talpa nuo 50 kub. metrų iki 200 kub. metrų;

40.7. statyti žemės ūkio pastatus (fermas, tvartus ir pan.) prie požeminių suskystintųjų dujų rezervuarų.

Šiuo atveju atstumas tarp požeminių suskystintųjų dujų rezervuarų ir žemės ūkio pastatų turi būti ne mažesnis kaip:

- 8 metrai – jeigu bendra rezervuarų talpa ne didesnė kaip 10 kub. metrų;
- 10 metrų – jeigu bendra rezervuarų talpa nuo 10 kub. metrų iki 20 kub. metrų;
- 15 metrų – jeigu bendra rezervuarų talpa nuo 20 kub. metrų iki 50 kub. metrų;
- 25 metrai – jeigu bendra rezervuarų talpa nuo 50 kub. metrų iki 100 kub. metrų;
- 35 metrai – jeigu bendra rezervuarų talpa nuo 100 kub. metrų iki 200 kub. metrų;

40.8. laikyti degias medžiagas ir atvirame ore kurti ugnį arčiau kaip per 10 metrų nuo įrenginio;

40.9. statyti elektros transformatorines arba skirstymo įrenginius arčiau kaip per 15 metrų nuo įrenginio;

40.10. užversti kelius prie suskystintųjų dujų įrenginių, dujotiekio šulinių ir kitų įrenginių.

41. Suskystintųjų dujų įrenginį ir dujotiekį eksploatuojančios įmonės darbuotojams leidžiama prieiti prie įrenginio ir dujotiekio, suderinus tai su žemės naudotojais. Kai reikia likviduoti suskystintųjų dujų įrenginio arba dujotiekio avariją, dujų įmonės tarnyboms leidžiama važiuoti suskystintųjų dujų įrenginio zona ir dirbti darbus taip, kaip to reikalauja situacija, atlyginant žemės naudotojams padarytus nuostolius.

42. Pažeidus suskystintųjų dujų įrenginį, taip pat pajutus dujų nuotėkį, apie tai būtina skubiai pranešti dujų įmonei.

XI. SUSKYSTINTŲJŲ DUJŲ PILSTYMO STOČIŲ APSAUGOS ZONOS

43. Suskystintųjų dujų pilstymo stoties apsaugos zoną sudaro ne siauresnė kaip 10 metrų žemės juosta aplink dujų pilstymo stoties tvorą (už teritorijos ribos).

44. Suskystintųjų dujų pilstymo stoties apsaugos zonoje draudžiama:

- 44.1. statyti pastatus ir kitus statinius;
- 44.2. naudoti degias medžiagas bei kūrenti ugnį atvirame ore.

45. Už suskystintųjų dujų pilstymo stoties apsaugos zonos statant pastatus (gyvenamuosius, visuomeninius, pramoninius) ir kitus statinius, nustatomi šie atstumai:

Bendra suskystintųjų dujų rezervuarų talpa (kub. metrais)	Maksimali vieno suskystintųjų dujų rezervuaro talpa (kub. metrais)	Atstumas nuo suskystintųjų dujų rezervuarų iki pastatų (gyvenamųjų visuomeninių, pramoninių) ir kitų statinių (metrais)	
		antžeminių	požeminių
Nuo 50 iki 200	25	80	40
„	50	150	75
„	100	200	100
Nuo 200 iki 500	50	150	75
„	100	100	100
„	daugiau kaip 100, bet ne daugiau kaip 200	300	150
Nuo 500 iki 2000	100	200	100
„	daugiau kaip 100, bet ne daugiau kaip 600	300	150
Nuo 2000 iki 8000	„	300	150

Odoruotųjų dujų skirstymo stočių sanitarinė apsaugos zona – 500 metrų iki gyvenamųjų pastatų. Šioje zonoje draudžiama statyti visuomeninius, gyvenamuosius ir pramoninius objektus.

46. Už suskystintųjų dujų pilstymo stoties apsaugos zonos tiesiant kelius, nustatomi šie atstumai:

Keliai	Atstumas nuo suskystintųjų dujų rezervuarų iki kelių (metrais)			
	bendra dujų rezervuarų talpa – iki 200 kub. metrų		bendra dujų rezervuarų talpa – daugiau kaip 200 kub. metrų	
	antžeminių	požeminių	antžeminių	požeminių
Geležinkelių atšakos (iki kelio ašies) ir automobilių keliai (iki važiuojamosios dalies)	30	20	40	25

47. Atstumai nuo suskystintųjų dujų pilstymo stoties geležinkelio išpylimo estakados iki pastatų, kitų statinių bei kelių turi būti tokie patys, kaip nurodyti 45 ir 46 punktuose (vienu metu galinčių stovėti išpylimo estakadoje geležinkelio cisternų talpą prilyginus antžeminių rezervuarų talpai).

48. Minimalūs atstumai nuo suskystintųjų dujų pilstymo stoties antžeminių rezervuarų iki tų vietų, kur numatoma įrengti objektus, kuriuose vienu metu gali susirinkti daugiau kaip 800 žmonių (stadionus, turgus, parkus), taip pat iki statomų mokyklų ir ikimokyklinių įstaigų turi būti 2 kartus didesni už atstumus, nurodytus 45 punkte.

XII. SUSKYSTINTŲJŲ DUJŲ DEGALINIŲ APSAUGOS ZONOS

49. Suskystintųjų dujų degalinės apsaugos zoną sudaro ne siauresnė kaip 10 metrų žemės juosta aplink suskystintųjų dujų degalinės tvorą (už teritorijos ribos).

50. Suskystintųjų dujų degalinės apsaugos zonoje draudžiama:

50.1. statyti pastatus ir kitus statinius;

50.2. naudoti degias medžiagas arba kūrenti atvirame ore ugnį.

51. Už suskystintųjų dujų degalinės apsaugos zonos statant pastatus (gyvenamuosius, visuomeninius, pramoninius) ir kitus statinius, nustatomi šie atstumai:

Bendra suskystintųjų dujų rezervuarų talpa (kub. metrais)	Maksimali vieno suskystintųjų dujų rezervuaro talpa (kub. metrais)	Atstumas nuo suskystintųjų dujų degalinių rezervuarų iki pastatų (gyvenamųjų, visuomeninių, pramoninių) ir kitų statinių (metrais)	
		antžeminių	požeminių
Iki 100	25	80	40
”	50	100	50
Nuo 100 iki 200	50	150	75

52. Už suskystintųjų dujų degalinės apsaugos zonos tiesiant kelius, nustatomi šie atstumai:

Keliai	Atstumas nuo suskystintųjų dujų degalinių rezervuarų iki kelių (metrais)			
	bendra dujų rezervuarų talpa – iki 100 kub. metrų		bendra dujų rezervuarų talpa – daugiau kaip 100 kub. metrų	
	antžeminių	požeminių	antžeminių	požeminių
Geležinkelių atšakos (iki kelio ašies) ir automobilių keliai (iki važiuojamosios dalies)	20	15	30	20

53. Minimalus atstumas nuo statomų pastatų ir kitų statinių iki suskystintųjų dujų degalinės kolonėlių turi būti ne mažesnis kaip 15 metrų, o iki degalinės tvoros – ne mažesnis kaip 10 metrų.

XIII. SUSKYSTINTŲJŲ DUJŲ BALIONŲ SANDĖLIŲ ZONOS

54. Suskystintųjų dujų balionų sandėlio teritorijai priklauso žemės plotas aplink suskystintųjų dujų balionų sandėlį, aptvertas tvora, nutolusia nuo sandėlio sienų 10 metrų atstumu.

55. Atstumas nuo suskystintųjų dujų balionų sandėlio (atsižvelgiant į jo talpą) iki statomų įvairios paskirties pastatų ir kitų statinių turi būti ne mažesnis kaip:

50 metrų – iki gyvenamųjų pastatų;

100 metrų – iki negamybinių visuomeninių pastatų;

20 metrų – iki pramonės ir žemės ūkio įmonių pastatų, taip pat gamybinių buities paslaugų įmonių, automobilių kelių (iki kelkraščio) ir geležinkelio atšakų (iki kelio ašies).

56. Atstumas nuo suskystintųjų dujų balionų sandėlio iki tiesiamų aukštos įtampos elektros linijų turi būti ne mažesnis kaip:

10 metrų – esant iki 20 kV įtampai;

15 metrų – esant iki 35 kV įtampai;

20 metrų – esant iki 110 kV įtampai;

25 metrai – esant iki 150 kV – 220 kV įtampai;

30 metrų – esant iki 350 kV – 500 kV įtampai.

57. Atstumas nuo elektros pastorių iki suskystintųjų dujų balionų sandėlio turi būti ne mažesnis kaip 15 metrų.

58. Mažesniu kaip 10 metrų atstumu nuo suskystintųjų dujų balionų sandėlio draudžiama naudoti degias medžiagas ir kurti atvirame ore ugnį.

59. Draudžiama užversti arba perkasti kelius, vedančius prie suskystintųjų dujų balionų sandėlio.

XIV. GAMYBINIŲ IR KOMUNALINIŲ OBJEKTŲ SANITARINĖ APSAUGOS IR TARŠOS POVEIKIO ZONOS

60. Gamybinio objekto sanitarinė apsaugos zona – žemės plotas tarp šių objektų ir gyvenamųjų pastatų. Nustatomos šio dydžio gamybinių objektų sanitarinės apsaugos zonos (atsižvelgiant į įmonės kenksmingumo klasę):

I kenksmingumo klasės įmonių – 1000 metrų;

II “ – 500 “;

III “ – 300 “;

IV “ – 100 “;

V “ – 50 “.

Įmonės kenksmingumo klasė nustatoma pagal normatyvą CH-245-71.

61. Jeigu pramonės įmonės išdėstytos kompleksiskai (pramonės rajonas, įmonių grupė) ir tarp jų nėra kitokios paskirties objektų, gali būti nustatoma bendra jų sanitarinė apsaugos zona, iš išorės gaubianti atskirų įmonių sanitarines apsaugos zonas.

62. Katilinių, šiluminių elektrinių sanitarinės apsaugos zonos dydis nustatomas pagal teršiančiųjų medžiagų ir triukšmo sklaidos skaičiavimus, taip pat atsižvelgiant į šių objektų fizikinį poveikį.

63. Gamybinių objektų sanitarinės apsaugos zonos gali būti koreguojamos atsižvelgiant į išmetimų kiekį, taršos foną ir didinamos (ne daugiau kaip 3 kartus) rajono (miesto) valdybos sprendimu, suderinus šį klausimą su Aplinkos apsaugos ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija, Statybos ir urbanistikos ministerija, jeigu:

63.1. nėra teršalų valymo, nukenksminimo ar kitų teršalų emisiją mažinančių priemonių ir nežinomas gamybos toksinis poveikis aplinkai;

63.2. neįmanoma sumažinti sklindančio triukšmo, vibracijos, elektromagnetinių laukų ir kitų faktorių iki leistinų normų už normalios sanitarinės apsaugos zonos ribos;

63.3. nepalanki vėjų rožė ir kitos meteorologinės sąlygos (dažni štiliai, rūkai ir pan.).

Sanitarinės apsaugos zonos dydis ir konfigūracija koreguojami atsižvelgiant į daugiametę vėjų rožę, naudojantis galiojančiomis metodikomis ir suderinus tai su Aplinkos apsaugos ministerija bei Sveikatos apsaugos ministerija.

64. Komunalinių objektų sanitarinių apsaugos zonų dydžiai yra šie:

Įrenginių pavadinimas	Sanitarinės apsaugos zonos dydis (metrais), kai įrenginių našumas – tūkst. kub. metrų per parą				
	iki 0,05	nuo 0,05 iki 0,2	nuo 0,2 iki 5	nuo 5 iki 50	daugiau kaip 50
Mechaninio ir biologinio valymo įrenginiai su dumblo aikštelėmis, taip pat atskiroms dumblo aikštelėms	100	150	200	400	500
Mechaninio ir biologinio valymo įrenginiai, termiškai apdorojantys dumblą	50	100	150	300	500
Uždarieji biologinio valymo įrenginiai	10	25	50	100	-
Aeraciniai įrenginiai, atliekantys visišką aeraciją (iki 700 kub. metrų per parą)	40	50	50	-	-
Antžeminiai filtravimo laukai	100	200	300	500	-
Biologiniai tvenkiniai	-	200	200	300	300
Požeminiai filtravimo laukai	15	-	-	-	-
Smėlio bei žvyro filtrai	25	-	-	-	-
Septikai	5	-	-	-	-
Filtravimo šuliniai	8	-	-	-	-
Siurblynės	10	15	20	20	30

Įrenginių pavadinimas	Sanitarinės apsaugos zonos dydis (metrais)
Gyvulininkystės įmonių mėšlo utilizavimo ir kaupimo įrenginiai:	
kiaulių auginimo įmonių (nuo 12 tūkst. iki 54 tūkst. kiaulių per metus)	1500
galvijų įmonių:	
mažiau kaip 1200 karvių	300
nuo 1200 iki 6000 karvių	500
daugiau kaip 6000 karvių	1000
paukštytų	1000
Nuotekų lietinimo laukai:	
gyvulininkystės įmonių:	
įterpiant nuotekas į dirvą	50
išlaistant nuotekas mobiliomis priemonėmis	100
naudojant trumpačiurkšlius lietinimo įrenginius	100
naudojant ilgačiurkšlius ir vidutiniškos čiurkšlės lietinimo įrenginius	200
pieno pramonės įmonių	30
ūkio ir buitinių nuotekų	500

65. Gyvulininkystės įmonių nuotekų lietinimo laukai įrengiami 50 metrų atstumu nuo kelių. Jie turi būti apželdinami 10–15 metrų želdinių juosta.

66. Gyvenamųjų ir įmonių teritorijų lietaus vandens ir gamybinių nuotekų pirminio valymo įrenginių sanitarinių apsaugos zonų dydžiai nurodyti HN 43-1993.

67. Kitos paskirties komunalinių objektų sanitarinės apsaugos zonos yra šio dydžio:

Įrenginių pavadinimas	Sanitarinės apsaugos zonos dydis (metrais)
Respublikinės atliekų perdirbimo įmonės	– 1000 metrų;
Buitinių atliekų sąvartynai	– 500 metrų;
Regioninių toksinių atliekų aikštelių	– 500 metrų;
Gyvulių laidojimo vietų	– 500 metrų;
Kapinių:	
tradicinio laidojimo	– 300 metrų;
laidojimo po kremacijos	– 100 metrų;
uždarytųjų (po paskutinio laidojimo – 25 metai)	– 100 metrų;
Laidojimo biurų ir ritualinių paslaugų patalpų	– 100 metrų;
Antrinių žaliavų surinkimo bazės	– 300 metrų;

Rajoninių antrinių žaliavų surinkimo punktų – 100 metrų;
 Automobilių (sunkvežimių, autobusų) techninio aptarnavimo įmonių – 100 metrų.

68. Nuo požeminių, požeminių-antžeminių garažų, atvirų mašinų aikštelių ir techninio aptarnavimo stočių, taip pat įvažiavimų į juos iki gyvenamųjų namų ir visuomeninių pastatų langų, mokyklų, vaikų lopšelių-darželių ir medicinos įstaigų stacionarų teritorijų ribų turi būti šie atstumai:

Objektų, iki kurių nustatomi atstumai, pavadinimas	Atstumas (metrais)							
	nuo garažų ir atvirų mašinų aikštelių, kai mašinų skaičius					nuo techninio aptarnavimo stočių, kai postų skaičius		
	10 ir mažiau	11–50	51–100	101–300	daugiau kaip 300	10 ir mažiau	11–30	daugiau kaip 30
Gyvenamieji namai	10	15	25	35	50	11	25	50
Visuomeniniai pastatai	10	10	15	25	25	15	20	20
Vaikų įstaigos	15	25	25	50	x	50	x	x
Medicinos įstaigų stacionarai	25	50	x	x	x	50	x	x

x – nustatoma suderinus su visuomenės sveikatos centru.

69. Gamybinių objektų sanitarinėse apsaugos zonose draudžiama:

69.1. statyti pramonės įmones, gamybinius pastatus ir įrenginius, kurių gamybos teršalai gali pakenkti jau esančios įmonės darbuotojų sveikatai, sugadinti medžiagas, įrenginius, produkciją, taip pat padidinti gyvenamosios zonos taršą;

69.2. statyti gyvenamuosius namus, sporto įrenginius, vaikų įstaigas, mokyklas, medicinos įstaigas, sanatorijas ir profilaktoriumus bei kitas panašias įstaigas, taip pat įrengti parkus.

70. Gamybinių objektų sanitarinėse apsaugos zonose, atsižvelgiant į tai, kiek ir kokių kenksmingų medžiagų jose esama, gali būti leidžiama verstis žemės ūkiu, reglamentuojant kultūrų sėjomainą ir sudėtį, ūkio pobūdį, suderinus šį klausimą su Sveikatos apsaugos ministerija ir Žemės ūkio ministerija.

71. Gamybinių objektų sanitarinėse apsaugos zonose leidžiama:

71.1. statyti įmones (išskyrus maisto) ir jų pastatus bei įrenginius, žemesnės kenksmingumo klasės negu tie objektai, kuriems nustatytos sanitarinės apsaugos zonos;

71.2. statyti gaisrines, skalbyklas, pirtis, garažus, ne maisto produktų sandėlius, administracinius pastatus, konstravimo biurus, darbuotojų mokymo pastatus, taip pat parduotuves, valgyklas, poliklinikas, mokslo tiriamąsias laboratorijas, kurios aptarnauja tą įmonę arba atitinkamo pramonės rajono darbuotojus;

71.3. įrengti budėtojo, avarines, apsaugos personalo patalpas, visuomeninio ir individualaus transporto aikšteles, tiesti vietines ir tranzitines komunikacijas, statyti elektros stotis, transformatorines, tiesti naftos ir dujų vamzdynus, įrengti artezinius techninio vandens gręžinius, vandens šaldymo, techninio vandens paruošimo įrenginius, geriamojo ir kanalizacijos vandens siurbines, apytakinio vandens įrenginius, požeminius rezervuarus, įveisti medelynus, skirtus įmonių teritorijoms ir sanitarinėms apsaugos zonoms apželdinti.

72. Gamybinių objektų taršos poveikio zonoje, taikant žemės kainos, nuomos ir žemės mokesčio lengvatas (nuolaidas), apskrities valdytojo administracijos sprendimu, suderintu su Sveikatos apsaugos ministerija ir Žemės ūkio ministerija, gali būti reglamentuojama žemės ūkio kultūrų sudėtis ir sėjomaina, ūkio pobūdis.

XV. GYVULININKYSTĖS, PAUKŠTININKYSTĖS IR ŽEMĖS ŪKIO ĮMONIŲ PASTATŲ SANITARINĖS APSAUGOS ZONOS

73. Gyvulininkystės, paukštininkystės ir žemės ūkio įmonių pastatų sanitarinės apsaugos zonos nustatomos pagal žemės ūkio įmonių ar objektų paskirtį ir dydį.

Stambių fermų, paukštynų, gyvulininkystės kompleksų ir kitų žemės ūkio objektų sanitarinių apsaugos zonų dydis yra:

Žemės ūkio įmonių ar objektų pavadinimas	Sanitarinės apsaugos zonos dydis (metrais)
Fermos:	
triušių	100
stambiųjų raguočių, arklių, avių, žvėrelių	300
paukščių	300
kiaulių	500
Paukštynai	1000
Kiaulininkystės kompleksai (nuo 12 tūkst. iki 54 tūkst. kiaulių per metus)	1500
Galvijų kompleksai:	
mažiau kaip 1200 karvių	300
nuo 1200 iki 6000 karvių	500
daugiau kaip 6000 karvių	1000
Veterinarijos ligoninės	200
Šiltnamiai:	
šildomi mėšlu	100
šildomi buitinėmis atliekomis	300
šildomi elektra, garu, karštu vandeniu	nenormuojama
Pašarų ruošimo cechai:	
nenaudojant maisto atliekų	nenormuojama
naudojant maisto atliekas	100
Pieno, vaisių, daržovių surinkimo įmonės ir cechai	nenormuojama
Žemės ūkio technikos bei automobilių garažai ir techninio aptarnavimo bei remonto parkai,	
kuriuose yra:	
iki 200 mašinų	50
daugiau kaip 200 mašinų	100
Vaisių, daržovių, bulvių, grūdų ir kitos žemės ūkio produkcijos saugyklos ir sandėliai	50
Ūkiniai pastatai gyventojų gyvuliams ir paukščiams laikyti daugiabučių namų kvartale	50
Sandėliai:	
mineralinių trąšų	200
mineralinių trąšų ir nuodingųjų chemikalų:	
iki 20 tonų talpos	200
nuo 20 iki 50 tonų talpos	300
nuo 50 iki 100 tonų talpos	400
nuo 100 iki 300 tonų talpos	500
nuo 300 iki 500 tonų talpos	700
nuo 500 tonų talpos	1000

Nuo ūkininkų sodybų ūkinių pastatų iki gyvenamųjų namų siūlomas toks atstumas:

Statinio pavadinimas	Atstumas iki gyvenamojo namo (metrais)
Karvidė:	
iki 50 karvių (galvijų)	30
daugiau kaip 50 karvių	50
Kiaulidė:	
iki 200 penimų kiaulių arba iki 40 paršavedžių	50
iki 400 penimų kiaulių arba 80 paršavedžių	70
didesnė	100
Avidė:	
iki 50 ėriavedžių	30
daugiau kaip 50 ėriavedžių	50
Paukštidė:	
iki 200 dedeklių arba iki 1000 broilerių arba parduoti skirtų paukščių	50
didesnė	70
Arklidė	20
Žemės ūkio technikos garažas	15

Lauko tualetas	20
Šachtinis šulinys	5
Požeminis skystojo kuro rezervuaras	1,5
Septikas	5
Filtravimo šulinys	8
Gręžinys	30–50

74. Gyvulininkystės, paukštininkystės ir žemės ūkio įmonių pastatų sanitarinėse apsaugos zonose draudžiama statyti gyvenamuosius namus ir visuomeninius objektus.

XVI. KURORTŲ APSAUGOS ZONOS

75. Kurortų apsaugos zonas sudaro 3 juostos: pirmoji – griežto režimo, antroji – apribojimų, trečioji – stebėjimų.

76. Pirmoji juosta apima teritorijas, kuriose yra mineralinio vandens, gydomųjų purvo ar durpių telkinių ir kitų gydomųjų bei rekreacinių gamtos išteklių (upės, ežerai, jūra, paplūdimiai, kopos).

Pirmojoje juostoje draudžiama:

76.1. vykdyti statybos, kasybos ir kitus teritorijos tvarkymo darbus, nesusijusius su gydomųjų ir rekreacinių išteklių naudojimu;

76.2. nuolat ar laikinai gyventi žmonėms.

77. Antroji juosta apima teritorijas, iš kurių paviršiniai ir gruntiniai vandenys teka link mineralinio vandens, purvo bei gydomųjų durpių telkinių bei kitų gydomųjų gamtos išteklių.

Šiai juostai priklauso vietovės, supančios natūralias ir dirbtines mineralinio vandens, gydomojo purvo saugyklos, sanatorijų teritorijos, naujų sanatorijų ir kitų greta esančių kurorto pastatų statybos sklypai, numatyti kurorto generaliniame plane ir detaliuosiuose planuose, miškai ir kiti želdiniai.

Antrojoje juostoje draudžiama:

77.1. vykdyti statybos ir kasybos darbus, nesusijusius su kurorto paskirtimi ir jo plėtojimu bei aplinkos tvarkymu;

77.2. statyti nutekamojo vandens valymo ir požeminio filtravimo įrenginius;

77.3. įrengti kapines;

77.4. užkasti kritusius gyvulius;

77.5. įrengti sąvartynus;

77.6. naudoti pavojingas chemines ir radioaktyvias medžiagas;

77.7. vykdyti pagrindinius miško kirtimus.

78. Prie trečiosios juostos priskiriamos kitos kurorto arba jį supančios teritorijos, kuriose draudžiama vykdyti darbus, kurie gali turėti neigiamą poveikį gydomiesiems bei rekreaciniams gamtos ištekliams ir kurorto higieninei būklei.

XVII. VALSTYBINIO GEODEZINIO PAGRINDO PUNKTŲ APSAUGOS ZONOS

79. Valstybinio geodezinio pagrindo punkto apsaugos zoną sudaro 1 metro pločio žemės juosta aplink ženklo ribą (išorinį griovio kraštą, aptvarą arba signalo pagrindą).

80. Prie valstybinio geodezinio pagrindo punkto (trianguliacijos, poligonometrijos, niveliacijos, gravimetrijos) ir jo apsaugos zonoje draudžiama:

80.1. vykdyti žemės kasybos ir žemės ūkio darbus (išskyrus šienavimą);

80.2. krauti šieną, šiaudus, trąšas, statybines ir kitas medžiagas.

XVIII. HIDROMETEOROLOGIJOS STOČIŲ APSAUGOS ZONOS

81. Hidrometeorologijos stočių (pasaulinės, europinės ir respublikinės reikšmės) aikštelėms skiriamas 1 hektaro žemės sklypas. Hidrometeorologijos stoties apsaugos zona – 200 metrų pločio žemės juosta aplink aikštelės ribą.

82. Hidrometeorologijos stoties apsaugos zonoje draudžiama:

82.1. statyti pastatus ar įrenginius;

82.2. įrengti drėkinimo ir sausinimo sistemas;

82.3. vykdyti kasybos, montavimo, sprogdinimo darbus, keisti žemės paviršių;

82.4. sodinti medžius;

82.5. laikyti trąšas, įrengti sąvartynus, pilti rūgštis, šarmus, druskų ir kitus tirpalus;

82.6. įrengti automobilių, traktorių ir kitos technikos aikštes;

82.7. perstatyti ir užversti skiriamuosius, matavimo ir signalinius ženklus.

XIX. NEKILNOJAMŲJŲ KULTŪROS VERTYBIŲ TERITORIJA IR APSAUGOS ZONOS

83. Pagal Lietuvos Respublikos nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymą (Žin., 1995, Nr. [3-37](#)) nustatomos šios nekilnojamųjų kultūros vertybių (išskyrus statinių priklausinius) individualios apsaugos zonos:

83.1. apsaugos nuo fizinio poveikio;

83.2. vizualinės apsaugos.

84. Kol nenustatytos nekilnojamųjų kultūros vertybių individualios apsaugos zonos, taikomos laikinosios zonos:

84.1. apsaugos nuo fizinio poveikio – 50 metrų;

84.2. vizualinės apsaugos – 500 metrų.

85. Prieš skelbiant nekilnojamąsias kultūros vertybes kultūros paminklais, turi būti nustatytos jų individualios apsaugos zonos.

86. Nekilnojamųjų kultūros vertybių teritorijos saugomos kartu su šiomis vertybėmis. Jų priežiūros, tvarkymo ir naudojimo sąlygas nustato apsaugos reglamentas.

87. Apsaugos nuo fizinio poveikio zonoje draudžiama:

87.1. atlikti darbus, deformuojančius gruntą ir sukeliančius jo vibraciją;

87.2. laikyti aktyvias chemines, lengvai užsidegančias bei sprogstamąsias medžiagas;

87.3. statyti statinius, kurie nėra skirti nekilnojamosioms kultūros vertybėms apsaugoti ir šių vertybių naudojimui garantuoti;

87.4. atlikti kitokius darbus, galinčius pakenkti nekilnojamosioms kultūros vertybėms ar jų teritorijoms.

88. Vizualinės apsaugos zonoje draudžiami darbai, kurie gali pakenkti nekilnojamųjų kultūros vertybių kraštovaizdžiui ar optimaliai jų apžvalgai.

89. Nekilnojamųjų kultūros vertybių priešavariniams, remonto ar pritaikymo darbams bei šiems darbams jų teritorijoje atlikti reikalingas Kultūros vertybių apsaugos departamento leidimas.

90. Nekilnojamųjų kultūros vertybių teritorijose ir apsaugos zonose numatomų atlikti žemės ir statybos darbų projektai turi būti suderinti su Kultūros vertybių apsaugos departamentu.

XX. POŽEMINIŲ VANDENS TELKINIŲ (VANDENVIEČIŲ) SANITARINĖS APSAUGOS ZONOS

91. Požeminių vandens telkinių (vandenviečių) sanitarines apsaugos zonas sudaro trys juostos, kurios nustatomos kiekvienai požeminio vandens vandenvietei atskirai, vadovaujantis požeminio vandens vandenviečių ir vandentiekio vamzdynų sanitarinių apsaugos zonų projektavimo ir priežiūros higienos normomis bei taisyklėmis HN 44-1993.

Turi būti užpildytas kiekvieno požeminio vandens ėmimo gręžinio pasas, kuriame nurodomas sanitarinės apsaugos zonos dydis. Jeigu šio pasas nėra arba jame nenurodytas sanitarinės apsaugos zonos dydis, siūloma, kad veikiančio grūntinio horizonto gręžinio griežtojo režimo juosta būtų 50 metrų, o giliau slūgsančių vandeningų horizontų gręžinio – 30 metrų.

92. Pirmojoje (griežtojo režimo) požeminių vandens telkinių (vandenviečių) juostoje draudžiama:

- 92.1. vykdyti statybos darbus, nesusijusius su vandens tiekimo įrenginių rekonstravimu, statyti pagalbinius pastatus, nesusijusius su vandens tiekimu;
- 92.2. statyti gyvenamuosius ir visuomeninius pastatus, gyventi žmonėms;
- 92.3. tiesti vamzdynus, nesusijusius su vandens tiekimu;
- 92.4. išleisti nutekamuosius vandenį į atvirą telkinį, maudyti, girdyti ir ganyti gyvulius, skalbti, žvejoti, naudoti nuodinguosius chemikalus ir trąšas (organines ir mineralines);
- 92.5. plynai kirsti mišką;
- 92.6. verstis intensyviaja žemdirbyste.

93. Išžvalgytų, bet neeksploatuojamų požeminių vandens telkinių (vandenviečių) pirmojoje (griežtojo režimo) juostoje draudžiama:

- 93.1. statyti gyvenamuosius namus, gamybinius statinius ir įrenginius;
- 93.2. kasti vandens telkinius.

94. Antrojoje požeminių vandens telkinių (vandenviečių) juostoje draudžiama:

- 94.1. teršti teritoriją buitinėmis, nuodingosiomis, pramoninėmis atliekomis, mėšlu;
- 94.2. statyti tepalų, degalų, mineralinių nuodingųjų medžiagų sandėlius, degalines, atliekų rinktuvus, pramoninių atliekų saugyklas ir kitus objektus, kurie gali chemiškai užteršti požeminius ir atvirose vandens telkinius;

94.3. steigti kapines, užkasti kritusius gyvulius, įrengti asenizacijos, filtracijos laukus, mėšlo saugyklas, siloso tranšėjas, statyti gyvulininkystės ir paukštininkystės įmones bei kitus objektus, kurie gali bakteriologiškai užteršti požeminius vandens telkinius;

94.4. naudoti trąšas (organines ir mineralines) ir nuodinguosius chemikalus;

94.5. imti iš upės dugno smėlį, gilinti dugną;

94.6. ganyti gyvulių bandą (išskyrus pavienius gyvulius) 300 metrų pločio pakrantės zonoje.

95. Trečiojoje požeminių vandens telkinių (vandenviečių) juostoje draudžiama:

95.1. statyti mineralinių trąšų, nuodingųjų medžiagų, degalų ir tepalų sandėlius, įrengti nuodingųjų atliekų saugojimo aikštes, sąvartynus;

95.2. naudoti chemikalus, kurie gali sąlygoti vandenvietės cheminę taršą.

XXI. ŽEMĖS SKLYPAI, KURIUOSE ĮRENGTOS VALSTYBEI PRIKLAUSANČIOS MELIORACIJOS SISTEMOS BEI ĮRENGINIAI

96. Pagal Lietuvos Respublikos melioracijos įstatymą (Žin., 1993, Nr. [71-1326](#); 1995, Nr. [53-1298](#)) žemės savininkas arba naudotojas, turintis sklypą, kuriame įrengtos valstybei priklausančios melioracijos sistemos bei įrenginiai, privalo:

96.1. tausoti melioracijos sistemas ir įrenginius;

96.2. neatlygintinai atlikti jam priskirtų melioracijos įrenginių smulkius priežiūros darbus pagal Žemės ūkio ministerijos patvirtintą sąrašą;

96.3. leisti Žemės ūkio ministerijos ir valstybinių melioracijos tarnybų įgaliotiems asmenims tikrinti ir remontuoti jų žemėje esančius melioracijos įrenginius, atlikti nustatytuosius priežiūros darbus (suderinus šį klausimą su naudotojais);

96.4. derinti su valstybinėmis melioracijos tarnybomis melioruotoje žemėje atliekamus žemės kasimo darbus.

97. Žemės savininkai turi leisti įrengti jų žemėje melioracijos įrenginius, kurių reikia kitų savininkų žemei melioruoti. Žemės savininkams ar naudotojams dėl to padaryti nuostoliai turi būti atlyginti, o melioracijos įrenginių užimta žemė – išpirkta.

XXII. ŽEMĖS SKLYPAI, KURIUOSE ĮRENGTOS DRĖKINIMO SISTEMOS KIAULININKYSTĖS ĮMONIŲ BEI ŪKINIŲ KIAULININKYSTĖS KOMPLEKSŲ IR FERMŲ SKYSTO MĖŠLO FILTRATUI IR ATSKIRŲ OBJEKTŲ NUTEKAMIESIEMS VANDENIMS UTILIZUOTI

98. Žemės sklypuose, kuriuose įrengtos drėkinimo sistemos kiaulininkystės įmonių bei ūkinių kiaulininkystės kompleksų ir fermų skysto mėšlo filtratui ir atskirų objektų nutekamiesiems vandenims utilizuoti, neturi būti trukdoma vegetacijos laikotarpiu utilizuoti skysto mėšlo filtratą ir nutekamuosius vandenį (drėkinimo sistema lietinti skysto mėšlo filtratą, nutekamuosius vandenį).

99. Žemės savininkai arba žemės naudotojai 98 punkte nurodytuose žemės sklypuose privalo leisti vykdyti (arba patys vykdyti) reikiamus agrotechnikos darbus.

100. Už skysto mėšlo filtravimo ir nutekamųjų vandenų lietinimo darbus, drėkinimo sistemos techninę būklę ir gamtos saugos reikalavimų pažeidimus atsakinga įmonė, kuri vykdo utilizavimo darbus lietinamame plote.

XXIII. NAUDINGŲJŲ IŠKASENŲ TELKINIAI

101. Išžvalgytuose naudingųjų iškasenų telkiniuose, kurių ištekliai patvirtinti, ir prie jų esančiuose perspektyviuose naudingųjų iškasenų plotuose žemės savininkui, naudotojui draudžiama:

101.1. statyti gyvenamuosius namus, gamybinius statinius, įrenginius;

101.2. kasti naudingąsias iškasenas, išskyrus kasamas savo reikmėms.

102. Pagal Lietuvos Respublikos įstatymą „Dėl piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atstatymo tvarkos ir sąlygų“ (Žin., 1991, Nr. [21-545](#); 1992, Nr. [3-40](#), Nr. [7-155](#), Nr. [11-278](#), Nr. [15-405](#); 1993, Nr. [5-83](#), Nr. [32-725](#); 1994, Nr. [7-100](#), Nr. [14-229](#), Nr. [43-778](#); 1995, Nr. [39-965](#), Nr. [50-1226](#), Nr. [59-1465](#), Nr. [85-1916](#), Nr. [103-2299](#)) perspektyviuose naudingųjų iškasenų plotuose sklypai gali būti grąžinami ribotam tiksliniam naudojimui, jeigu su tuo sutinka asmuo, kuriam grąžinama žemė.

XXIV. KARSTINIS REGIONAS

103. Karstiniame regione yra nustatyta intensyvaus karsto zona su I–IV grupių žeme ir jos apsaugos rajonas.

104. Intensyvaus karsto zonoje draudžiama:

104.1. rengti požemines naftos saugyklas, filtravimo laukus gamtinėmis sąlygomis, fekalijų baseinus;

104.2. statyti įmones ir kitus statinius, išskiriančius nuodingąsias medžiagas ir galinčius turėti neigiamos įtakos požeminių vandenų kokybei, skatinančius karstinį procesą bei darančius neigiamą poveikį Likėnų kurorto gydomiesiems gamtos ištekliams.

105. Intensyvaus karsto zonoje ir jos apsaugos rajone draudžiama:

105.1. naudoti karstines įgriuvas koncentruotam lietaus ir drenažo vandeniui nuleisti, šiukšlėms, buities ir pramonės atliekoms versti, taip pat užpilti šias įgriuvas žeme;

105.2. kasti karstinėse įgriuvose durpes;

105.3. statyti įrenginius paliekant atvirus karstėjančių uolienų sluoksnius.

106. Intensyvaus karsto zonoje nustatoma ši pasėlių struktūra ir tręšimo bei augalų apsaugos sistema:

106.1. I grupės žemėje (iki 20 įgriuvų 100 hektarų) javai turėtų sudaryti apie 50 procentų, daugiametės žolės – 40 procentų, o kaupiamosios kultūros – ne daugiau kaip 10 procentų pasėlių.

I grupės žemės hektarui tręšti per metus gali būti sunaudota ne daugiau kaip 90 kilogramų azoto, fosforo ir kalio trąšų (veikliosios medžiagos) bei 80 tonų kraikinio mėšlo.

I grupės žemėje draudžiama naudoti triazininius herbicidus bei chloro organinius insekticidus;

106.2. II grupės žemėje (20–25 įgriuvų 100 hektarų) negalima auginti kaupiamųjų kultūrų ir veisti naujų pramoninių sodų bei daržų.

II grupės žemei taikytina septynlaukė sėjomaina, kai apie 43 procentus pasėlių ploto užima javai ir 57 procentus – daugiametės žolės.

II grupės žemė tręšiama pagal augalų ir dirvožemio analizių duomenis, bet hektarui šios žemės tręšti per metus gali būti sunaudojama ne daugiau kaip 60 kilogramų azoto, fosforo ir kalio trąšų (veikliosios medžiagos) bei 60 tonų kraikinio mėšlo.

II grupės žemėje draudžiama naudoti herbicidus, retardantus bei insekticidus;

106.3. III grupės žemėje (50–80 įgriuvų 100 hektarų) turi vyrauti daugiamečių žolių pievos ir ganyklos, javai gali būti sėjami tik kaip daugiamečių žolių priešsėlis.

III grupės žemės hektarui tręšti per metus gali būti sunaudota ne daugiau kaip 60 kilogramų mineralinių fosforo ir kalio trąšų (veikliosios medžiagos).

III grupės žemę draudžiama tręšti mineralinėmis azoto trąšomis, taip pat draudžiama naudoti pesticidus, išskyrus beicis;

106.4. IV grupės žemėje (daugiau kaip 80 įgriuvų 100 hektarų) gali būti tik pievos ir miškai. Šioje žemėje leidžiama auginti medinguosius ir vaistinius augalus.

IV grupės žemės negalima tręšti jokiais trąšomis, taip pat draudžiama naudoti chemines augalų apsaugos priemones;

106.5. I–IV grupių žemėje aplink įgriuvą paliekama ne siauresnė kaip 25 metrų juosta. Šioje juostoje žemės negalima tręšti jokiais trąšomis, draudžiama naudoti chemines augalų apsaugos priemones, ganyti gyvulius, galima tik šienauti;

106.6. I–IV grupių žemėje draudžiama naudoti amoniakinį vandenį ir skystąjį amoniaką, taip pat lėktuvais barstyti chemikalus ir mineralines trąšas;

106.7. I–IV grupių žemėje tais atvejais, kai jos savininkai ar naudotojai yra sudarę sutartis gaminti ekologiškai švarią žemės ūkio produkciją, pasėlių struktūra gali būti neregamentuojama, tačiau būtina laikytis tręšimo ir chemikalų naudojimo taisyklių, nustatytų atitinkamoms žemės grupėms.

XXV. MOLĖTŲ ASTRONOMIJOS OBSERVATORIJOS APSAUGOS ZONA

107. Molėtų astronomijos observatorijai nustatoma apsaugos zona. Ši zona yra ovalo formos ir tęsiasi nuo didžiojo teleskopo bokšto 4 kilometrus į pietus, po 3,5 kilometro į rytus ir vakarus bei 3 kilometrus į šiaurę. Šioje zonoje žemės savininkams ir naudotojams, nesuderinus su Molėtų astronomijos observatorijos administracija, draudžiama:

107.1. statyti naujus pramonės ir žemės ūkio objektus, gyvenamuosius namus, ūkinius pastatus, poilsia vietas;

107.2. tiesti kelius ir aukštos įtampos elektros linijas;

107.3. įrengti išorinį gyvenviečių apšvietimą;

107.4. vykdyti pagrindinio naudojimo plynus kirtimus;

107.5. performuoti kraštovaizdį;

107.6. vykdyti kitus darbus, kurių metu teršiama atmosfera arba naktį lauke naudojamas apšvietimas.

XXVI. MIŠKO NAUDOJIMO APRIBOJIMAI

108. Pagal Lietuvos Respublikos miškų įstatymą (Žin., 1994, Nr. [96-1872](#)) miško naudojimo teisės gali būti apribotos visuomenės, aplinkos bei miško apsaugos interesais.

109. Miestų, kurortų miškuose, miško parkuose, miškuose, esančiuose kilometro spinduliu apie respublikinės reikšmės sanatorijas, poilsio namus, pensionus, profilaktoriumus, turistines bazines, draudžiami pagrindiniai plyni ir neplyni kirtimai (išskyrus atkuriamuosius kirtimus blogos būklės medynuose), taip pat draudžiama naudoti chemikalus. Pagal miškotvarkos projektus gali būti uždrausta kirsti kai kurių rūšių medžius, taip pat apribotas ugdomųjų, sanitarinių ir landšaftinių kirtimų laikas.

110. Miškuose kilometro atstumu nuo Baltijos jūros ir Kuršių marių draudžiami pagrindiniai plyni ir neplyni kirtimai (išskyrus atkuriamuosius kirtimus blogos būklės medynuose), taip pat draudžiama naudoti trąšas ir chemikalus.

111. Atskiruose iki 5 hektarų ploto laukų apsauginiuose miškeliuose, nutolusiuose nuo artimiausiojo miško daugiau kaip 400 metrų, plyni pagrindiniai kirtimai draudžiami. Ši nuostata netaikoma gryniesiems pušynams, drebulynams, juodalksnynams ir baltalksnynams. Šiuose medynuose plyni pagrindiniai kirtimai leidžiami ne didesnėmis kaip 2 hektarų biržėmis, taikant pušynams 15 metų, o kitų rūšių medynams 10 metų šliejimo periodą. Atskiras iki 2 hektarų ploto miškelis gali būti plynai nukirstas 2 biržėmis, o didesnio ploto – ne mažiau kaip 3 biržėmis.

112. Miško sklypuose, esančiuose daubų ir skardžių šlaituose, draudžiami plyni pagrindinio naudojimo kirtimai.

113. Retųjų paukščių lizdaviečių apsaugos juostose ir kurtinių tuokvietėse draudžiami plyni ir neplyni pagrindiniai kirtimai. Kiti kirtimai draudžiami nuo balandžio 1 dienos iki rugsėjo 1 dienos.

Saugomose Lietuvos raudonosios knygos rūšių radimvietėse pagal miškotvarkos projektus gali būti nustatomi specialūs kirtimų laiko, būdo ir rūšių apribojimai.

114. Retų, vertingų rūšių medžių medynuose, etaloniniuose medynuose, rekreaciniuose miško sklypuose ir sklypuose su nuolatiniais tyrimų bareliais draudžiami plyni ir neplyni pagrindiniai kirtimai. Pagal miškotvarkos projektus gali būti nustatomi specialūs kirtimų laiko, būdo ir rūšių apribojimai.

115. 100 metrų pločio magistralinių ir krašto kelių apsaugos zonose draudžiami plyni kirtimai klevų, ąžuolų, liepų, maumedžių medynuose bei kituose, turinčiuose rekreacinę, estetinę reikšmę medynuose, taip pat medynuose, kuriuose įrengtos poilsio ir autotransporto aikštelės.

116. Iki 25 metrų pločio kultūros ir gamtos paminklų apsaugos zonose draudžiami visų rūšių miško kirtimai, išskyrus landšaftinius, sanitarinius ir medžių, kurių šaknys ardo paminklus, kirtimus, taip pat draudžiama naudoti chemikalus, vykdyti miško želdymo darbus, išskyrus tuos, kurie atliekami pagal specialius landšafto tvarkymo projektus.

117. 100 metrų pločio pamiškėse, miškų masių šiaurės vakarų, vakarų ir pietvakarių pakraščiuose draudžiami plyni kirtimai medynuose, dengiančiuose vėjams neatsparius medynus.

118. Pelkių mineralinio grunto salose (iki 5 hektarų) draudžiami plyni pagrindinio naudojimo kirtimai.

119. Privatūs miškai turi būti tvarkomi pagal Privačių miškų tvarkymo ir naudojimo nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1995 m. birželio 14 d. nutarimu Nr. 825 „Dėl Privačių miškų tvarkymo ir naudojimo nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 1995, Nr. [51-1256](#)).

XXVII. SAUGOTINI MEDŽIŲ IR KRŪMŲ ŽELDINIAI, AUGANTYS NE MIŠKO ŽEMĖJE

120. Augantys ne miško žemėje saugotini želdiniai yra:

120.1. medžiai, jų grupės bei krūmai, augantys miestuose, miesteliuose ir kaimuose, sanitarinėse zonose, parkuose, vandens telkinių pakrančių apsaugos juostose ir zonose, greta automobilių kelių ir geležinkelių esančiuose ruožuose, kapinėse ir sodininkystės bendrijų sodų bendro naudojimo vietose;

120.2. savivaldos institucijų sprendimais paskelbti saugotiniais želdiniais;

120.3. kiti 20 centimetrų skersmens (1,3 metro aukštyje) ir storesni medžiai bei jų grupės, augantys kitose vietose (ne miško žemėje).

121. Saugotini medžiai, jų grupės ir krūmai nukertami ar kitaip pertvarkomi savivaldos institucijai išdavus leidimą, nustatytą tvarka suderintą su kitomis valstybinėmis tarnybomis.

122. Savivaldos institucijos, priimdamos sprendimą dėl saugotinių medžių, jų grupių ir krūmų nukirtimo, apskaičiuoja nustatytą tvarka jų atkuriamąją vertę.

123. Saugotinus medžius, jų grupes ir krūmus tvarko, prižiūri ir saugo žemės savininkai, naudotojai.

XXVIII. VANDENS TELKINIAI

124. Pagal specialiąsias vandens telkinių naudojimo sąlygas draudžiama:

124.1. reguliuoti natūralias upes ir keisti jų vagą bei ežerų natūralų vandens lygį;

124.2. reguliuoti dirbtinių vandens telkinių lygį didesne amplitude, negu numatyta eksploatavimo taisyklėse, nuleisti juos be Aplinkos apsaugos ministerijos leidimo;

124.3. tvenkti upes, atstatyti buvusias užtvankas, kitus hidrotechninius statinius, vykdyti upių vagose valymo, krantų tvirtinimo ir kitus darbus be Aplinkos apsaugos ministerijos leidimo;

124.4. naudoti per parą daugiau kaip 10 kub. metrų (m^3/d) vandens, neturint nustatytą tvarką Aplinkos apsaugos ministerijos išduoto gamtos išteklių naudojimo leidimo.

XXIX. VANDENS TELKINIŲ APSAUGOS JUOSTOS IR ZONOS

125. Vandens telkinių apsaugos juostos ir zonos nustatomos pagal patvirtintus jų nuostatus ir pažymimos ūkinės veiklos apribojimų planuose. Vandens telkinių apsaugos juostos ir zonos miestuose, miesteliuose ir kaimuose tvarkomos pagal miestų, miestelių ir kaimų planavimo projektus.

126. Pakrantės apsaugos juostose draudžiama:

126.1. statyti statinius (išskyrus hidrotechninius, vandens paėmimo ir išleidimo į vandens telkinius įrenginius, vandenvietes, paplūdimių įrangą), tverti tvoras;

126.2. tiesti kelius;

126.3. naudoti trąšas, pesticidus ir kitus chemikalus;

126.4. dirbti žemę, ardyti velėnas (išskyrus kultūrinių pievų atsėjimą, suderinus šį darbą su aplinkos apsaugos tarnybomis), ganyti gyvulius;

126.5. įrengti poilsia vietas (išskyrus paplūdimius), statyti autotransporto priemones, kūrėti laužus;

126.6. ne miško žemėje kirsti medžius ir krūmus (išskyrus sausuolius, vėjovartas, vėjolaužas).

Archeologijos paminklų teritorijoje leidžiamas atrankinis kirtimas;

126.7. vykdyti pagrindinius plynus kirtimus, o iki 10 metrų pločio miškų juostose – kirsti ir pomiškį bei traką, naikinti miško paklotę.

127. Vandens telkinių apsaugos zonose draudžiama:

127.1. įrengti galvijų vasaros aikšteles, neišsprendus klausimų, susijusių su nuotekų surinkimu ir nukenksminimu;

127.2. lieti srutas arba skystą mėšlą:

127.2.1. neįterpiant jų į gruntą, arčiau nei per 100 metrų nuo kranto linijos, kai pakrantės nuolydis mažesnis kaip 5 laipsniai, ir arčiau nei per 200 metrų nuo kranto linijos, kai pakrantės nuolydis didesnis kaip 5 laipsniai;

127.2.2. įterpiant juos į gruntą, arčiau nei per 5 metrus nuo sureguliuotų upelių, melioracijos griovių ir kanalų, kai jų baseino plotas mažesnis kaip 10 kv. kilometrų, ir arčiau nei per 10 metrų nuo vandens apsaugos juostos, kai vandens telkinių baseino plotas ne mažesnis kaip 10 kv. kilometrų;

127.3. statyti pramonės įmones, cechus, nuodingųjų chemikalų, trąšų sandėlius bei aikšteles, pavojingų atliekų surinkimo punktus, naftos produktų sandėlius, degalines, mechanines remonto dirbtuves bei technikos aikšteles, taip pat kitus objektus, galinčius turėti neigiamos įtakos gamtinei aplinkai, nesuderinus šio klausimo su Aplinkos apsaugos ministerija (tačiau visais atvejais atstumai nuo šių objektų iki vandens telkinio kranto linijos turi būti ne mažesni už nurodytuosius 127.9 punkte);

127.4. steigti kapines;

127.5. užkasti kritusius gyvulius bei šiukšles, įrengti sąvartynus;

127.6. barstyti iš lėktuvų pesticidus ir mineralines trąšas;

127.7. plynai kirsti medžius ir krūmus šlaituose, kurių nuolydis didesnis kaip 10 laipsnių, išskyrus piliakalnių šlaitus, tvarkomus pagal projektus;

127.8. auginant žemės ūkio kultūras, hektarui sunaudoti daugiau kaip 80 kilogramų azoto ir 15 kilogramų fosforo veikliosios medžiagos, jeigu skaičiavimų nenustatytos kitos ekologiniu požiūriu pagrįstos normos;

127.9. statyti naujus gyvenamuosius namus, vasarnamius, ūkininko ūkio ir kitus pastatus už miestų, miestelių ir kaimų ribų arčiau kaip:

127.9.1. 100 metrų iki vandens telkinio kranto linijos arba 50 metrų – nuo terasos šlaito briaunos (bet visais atvejais – potvynio metu neužliejamoje teritorijoje).

Mažesniu atstumu, suderintu su Aplinkos apsaugos ministerija, esamose sodybose gali būti statomos asmeninio naudojimo pirtys, kurių bendras plotas ne didesnis kaip 25 kv. metrai.

Nurodytuosius pastatus taip pat draudžiama statyti vandens telkinių šlaituose, kurių nuolydis didesnis kaip 10 laipsnių;

127.9.2. 50 metrų nuo kranto šlaito viršutinės briaunos, kai vandens telkiniams – sureguliuotoms upėms ir kanalams, kurių baseino plotas mažesnis kaip 10 kv. kilometrų, ir ežerams bei tvenkiniams, kurių plotas mažesnis kaip 0,5 hektaro -

nustatytos tik pakrantės apsaugos juostos.

XXX. PELKĖS IR ŠALTINYNAI

128. Pagal specialiąsias žemės naudojimo sąlygas pelkėse ir šaltinyuose draudžiama:

128.1. sausinti ir transformuoti į žemės ūkio naudmenas bei vandenis aukštapelkes, tarpinio tipo pelkes ir jų apypelkius bei žemapelkes, kurių plotas didesnis kaip 0,5 hektaro, o durpių gylis didesnis kaip 1 metras, ir jų apypelkius;

128.2. mechanškai ardyti natūralių pelkių augalinę dangą;

128.3. kasti natūralių aukštapelkių ir tarpinio tipo pelkių durpes, taip pat natūralių žemapelkių, kurių plotas didesnis kaip 0,5 hektaro, o durpių gylis didesnis kaip 1 metras, durpes be Aplinkos apsaugos ministerijos leidimo;

128.4. keisti neišdžiūvančių šaltinių ir jų grupių hidrologinį režimą.

XXXI. NATŪRALIOS (UŽLIEJAMOSIOS IR SAUSMINĖS) PIEVOS BEI GANYKLOS

129. Pagal specialiąsias žemės naudojimo sąlygas natūraliose (užliejamosiose ir sausminėse) pievose bei ganyklose draudžiama sausinti, suarti natūralias (užliejamąsias ir sausmines) pievas bei ganyklas (išskyrus polderines) arba kitaip keisti jų būklę ir žolynų sudėtį. Natūralios (užliejamosios ir sausminės) pievos ir ganyklos – tai pievos ir ganyklos, kurios nesusausinamos ir neiriamos ne mažiau kaip 25 metus ir kuriose vyrauja natūralūs žolynai.

XXXII. AKMENYNAI

130. Pagal specialiąsias žemės naudojimo sąlygas akmenynuose draudžiama juos naikinti. Akmenynas – tai žemės plotas, kuriame akmenys užima 40 procentų paviršiaus arba hektaro žemės paviršiuje ir dirvoje iki 30 centimetrų gylyje yra daugiau kaip 100 kub. metrų akmenų.

131. Be Aplinkos apsaugos ministerijos leidimo draudžiama sprogdinti, pjaustyti ar kitaip naikinti pavienius, didesnius kaip 0,5 kub. metro akmenis.

XXXIII. REKREACINĖS TERITORIJOS

132. Žemės savininkai ir naudotojai, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka patvirtintose rekreacinėse teritorijose plėtodami ūkinę ir kitokią veiklą, turi šią veiklą tvarkyti taip, kad nebūtų keičiamas rekreacinių teritorijų kraštovaizdis, bloginama jo fizinė būklė bei estetinė vertė ir mažinamas bei naikinamas rekreacinis potencialas.

133. Rekreacinėse teritorijose žemės naudotojai privalo:

133.1. rekreacines teritorijas įrengti pagal detalų planą, jas prižiūrėti ir tvarkyti, sodinti jose smulkius želdynus rekreacinėms sąlygoms pagerinti, ypač – vandens telkinių apsaugos juostose;

133.2. prižiūrėti per žemės naudotojo teritoriją einančius kelius ir takus.

134. Rekreacinėse teritorijose žemės naudotojui draudžiama:

134.1. naudoti miško parkus, parkus ir skverus kitaip, negu numatyta patvirtintuose jų naudojimo nuostatuose;

134.2. statyti pastatus ir įrenginius, nesusijusius su rekreacija, taip pat rekreacijai skirtus pastatus ir įrenginius, jeigu jie neatitinka rekreacinių teritorijų normatyvų bei teisinių nuostatų (atstumas nuo vandens, aukštis, kultūros paveldo naudojimas turizmo reikmėms), išskyrus statybą esamose namų valdose;

134.3. statyti rekreacinių teritorijų apsaugos zonose statinius, mažinančius kraštovaizdžio estetinę vertę, ir sodinti želdinius, užstojančius istorinę, kultūrinę bei estetinę vertę turinčias panoramas;

134.4. teršti aplinką ar kitaip trukdyti ilsėtis tam tikslui skirtose vietose, kelti pavojų poilsiaujančiųjų saugumui;

134.5. naikinti esamas stovyklavietes ar jų įrangą;

134.6. užtvirti nustatytąsias turistines trasas, takus, kelius, taip pat naikinti kelius prie rekreacijai skirtų vandens telkinių, jų pakrančių, paplūdimių, lankytinų objektų, apžvalgos aikštelių;

134.7. užtvirti kelius ar takus, vedančius į rekreacijos vietas iš poilsio namų, sanatorių, autobusų bei geležinkelio stotelių, automobilių aikštelių;

134.8. užtvirti kelius ar takus, vedančius iš poilsiaviečių į visuomeninio aptarnavimo punktus;

134.9. trukdyti stovyklaviečių įrengimo, apželdinimo, turistinių takų žymėjimo ir įrengimo darbams, kai šie darbai vykdomi pagal parengtus projektus.

XXXIV. NACIONALINIAI IR REGIONINIAI PARKAI

135. Pagal Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymą (Žin., 1993, Nr. [63-1188](#); 1995, Nr. [60-1502](#)) žemės naudmenų, esančių nacionaliniuose ir regioniniuose parkuose, sudėtis keičiama tik pagal projektus, suderintus su Aplinkos apsaugos ministerija ir parko administracija.

136. Miškai, esantys nacionaliniuose ir regioniniuose parkuose, tvarkomi, naudojami ir atkuriami pagal miškotvarkos projektus, suderintus su Aplinkos apsaugos ministerija.

137. Nacionalinių ir regioninių parkų teritorijoje draudžiama:

137.1. žaloti ir keisti reljefą, vykdyti žemės kasybos darbus, išskyrus tuos, kurie vykdomi statant objektus, suderintus su Aplinkos apsaugos ministerija;

137.2. įrengti naujus naudingųjų iškasenų karjerus;

137.3. keisti hidrologinį režimą, sausinti žemę, išskyrus dirbamąją;

137.4. keisti hidrografinį tinklą, įrengti didesnius kaip 0,05 hektaro vandens telkinius;

137.5. plėsti ir statyti pramonės bei kenksmingųjų atliekų saugojimo ir perdirbimo įmones, išskyrus mažas įmones, kurių reikia parko veiklai užtikrinti;

137.6. steigti sodininkų bendrijas, specializuotus gėlininkystės, sodininkystės, šiltnaminės daržininkystės, tvenkininės žuvininkystės ir kitus ūkius, keičiančius tradicinį kraštovaizdį;

137.7. statyti žvėrininkystės fermas, stambias (daugiau kaip 50 galvijų) fermas, paukštynus;

137.8. statyti didesnius kaip 60 kv. metrų bendrojo ploto šiltnamių kompleksus;

137.9. parduoti ar išnuomoti žemę individualiems vasarnamiams statyti;

137.10. tiesti tranzitines orines elektros linijas;

137.11. pirkti, parduoti, išnuomoti, įkeisti, dovanoti dalimis žemės sklypą, turimą nuosavybės teise, išskyrus tuos atvejus, kai keičiamos gretimų žemėvaldų ribos;

137.12. statyti bei rekonstruoti statinius arba įrenginius, tiesti arba rekonstruoti kelius, vamzdynus, elektros tiekimo ir ryšių linijas, taip pat įrengti pažintinius takus, turistines trasas, poilsio ir transporto aikšteles, nesuderinus šių darbų su Aplinkos apsaugos ministerija ir parko administracija.

138. Nauji ir rekonstruojami statiniai bei įrenginiai nacionaliniuose ir regioniniuose parkuose turi harmoningai derintis su gamta ir kultūros paveldu, juos statyti siūloma iš tradicinių statybinių medžiagų, laikantis tradicinės architektūros formų.

139. Nacionalinių ir regioninių parkų rezervatuose, draustiniuose ir apsaugos zonose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, nustatytos atitinkamoms saugomoms teritorijoms.

Valstybinių parkų draustinių miškuose taikomi tokie patys ūkinės veiklos apribojimai kaip ir atitinkamų savarankiškų draustinių miškuose.

140. Nacionalinių ir regioninių parkų miškuose draudžiama:

140.1. rezervatuose – vykdyti miškų kirtimo bei želdymo darbus, taip pat plėtoti kitą ūkinę veiklą, išskyrus miškų apsaugą.

Miškų ūkio ministerija gali leisti vykdyti sanitarinius kirtimus, kai reikia pašalinti sausuolius, vėjavartas, vėjalaužas, sniegolaužas, suderinusi šį klausimą su Aplinkos apsaugos ministerija;

140.2. rekreacinėse zonose – vykdyti pagrindinio naudojimo plynus kirtimus, išskyrus atkuriamuosius kirtimus blogos būklės medynuose, ir ugdomuosius, sanitarinius (išskyrus stichinių nelaimių atvejus) bei landšaftinius kirtimus nuo gegužės 15 dienos iki rugsėjo 15 dienos, taip pat sakinti mišką, naudoti trąšas ir chemikalus.

Atrankiniais kirtimais leidžiama pašalinti tik menkaverčius ir gamtinę brandą pasiekusius pagrindinių rūšių medžius.

141. Nacionalinių ir regioninių parkų ūkinėse ir apsaugos zonose pagal miškotvarkos projektą gali būti apribotas biržių plotas, forma, šliejimo periodas, kirtimo laikas ir kai kurių vertingų rūšių medžių (ąžuolų, liepų ir kt.) kirtimas.

142. Žemės, esančios nacionaliniuose ir regioniniuose parkuose, savininkai ir naudotojai negali trukdyti lankyti saugomų kraštovaizdžio objektų, taip pat rekreacinių teritorijų ir objektų.

XXXV. KRAŠTOVAIZDŽIO DRAUSTINIAI

143. Pagal Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymą žemės naudmenų, esančių kraštovaizdžio draustiniuose, sudėtis keičiama tik pagal projektus, suderintus su Aplinkos apsaugos ministerija.

144. Miškai, esantys kraštovaizdžio draustiniuose, tvarkomi, naudojami ir atkuriami pagal miškotvarkos projektus, suderintus su Aplinkos apsaugos ministerija.

145. Kraštovaizdžio draustinių teritorijoje draudžiama:

145.1. žaloti ir keisti reljefą, vykdyti žemės kasybos darbus, išskyrus tuos, kurie vykdomi statant objektus, suderintus su Aplinkos apsaugos ministerija;

145.2. įrengti naujus naudingųjų iškasenų karjerus;

145.3. keisti hidrologinį režimą, sausinti žemę (išskyrus esamo drenažo rekonstravimą);

145.4. tiesinti ir gilinti natūralias upių vagas, statyti užtvankas, keisti vandens telkinių kranto linijas, įrengti didesnius kaip 0,05 hektaro vandens telkinius;

145.5. tręšti ir kultūrinti natūralias pievas ir ganyklas, transformuoti jas į kitas žemės naudmenas;

145.6. statyti statinius, jeigu jie pažeidžia reljefo raiškumą;

145.7. statyti naujus rekreacinius pastatus;

145.8. steigti sodininkų bendrijas, individualias ne žemės ūkio produkciją gaminančias įmones, specializuotas gėlininkystės, sodininkystės, šiltnaminės daržininkystės, tvenkininės žuvininkystės ir kitus ūkius, keičiančius tradicinį kraštovaizdį;

145.9. pirkti, parduoti, išnuomoti, įkeisti, dovanoti dalimis žemės sklypą, turimą nuosavybės teise, išskyrus tuos atvejus, kai keičiamos gretimų žemėvaldų ribos;

145.10. statyti bei rekonstruoti statinius arba įrenginius, tiesti arba rekonstruoti kelius, vamzdynus, elektros tiekimo ir ryšių linijas, taip pat įrengti pažintinius takus, turistines trasas, poilsio ir transporto aikšteles, nesuderinus šių darbų su Aplinkos apsaugos ministerija.

146. Kraštovaizdžio draustinių miškų kai kuriuose plotuose, nustatomuose pagal miškotvarkos projektus, draudžiami pagrindinio naudojimo plyni kirtimai, išskyrus atkuriamuosius kirtimus blogos būklės medynuose. Atrankiniais kirtimais leidžiama iškirsti tik gamtinę brandą pasiekusius medynus. Šiuose plotuose draudžiama sakinti mišką, naudoti trąšas ir chemikalus, taip pat gali būti apribotas biržių plotas, forma, šliejimo periodas, kirtimo laikas ir kai kurių vertingų rūšių medžių (ąžuolo, liepų) kirtimas.

147. Žemės, esančios kraštovaizdžio draustiniuose, savininkai ir naudotojai negali trukdyti lankyti saugomų kraštovaizdžio objektų, taip pat rekreacinių teritorijų ir objektų.

148. Kraštovaizdžio draustiniuose, atsižvelgiant į juose saugomus objektus, gali būti taikomi ir kitų draustinių specialiosiose žemės naudojimo sąlygose nustatyti apribojimai.

XXXVI. GEOLOGINIAI DRAUSTINIAI

149. Pagal Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymą žemės naudmenų, esančių geologiniuose draustiniuose, sudėtis keičiama tik pagal projektus, suderintus su Aplinkos apsaugos ministerija.

150. Miškai, esantys geologiniuose draustiniuose, tvarkomi, naudojami ir atkuriami pagal miškotvarkos projektus, suderintus su Aplinkos apsaugos ministerija.

151. Geologinių draustinių teritorijoje draudžiama:

151.1. naikinti, žaloti ir keisti reljefą;

151.2. griauti, kasinėti, užpilti žeme bei šiukšlėmis atodangas ir karstines įgriuvas;

151.3. laiptuoti atodangų šlaitais;

151.4. naikinti, rinkti, perkelti į kitą vietą akmenis;

151.5. statyti statinius ir įrenginius, nesusijusius su draustinio paskirtimi.

Geologinių draustinių teritorijoje ir kilometro atstumu nuo draustinių ribos draudžiama reguliuoti upes ir statyti užtvankas, jeigu tai daro poveikį draustinyje saugomoms atodangoms;

151.6. statyti bei rekonstruoti statinius arba įrenginius, tiesti arba rekonstruoti kelius, vamzdynus, elektros tiekimo ir ryšių linijas, taip pat įrengti pažintinius takus, turistines trasas, poilsio ir transporto aikšteles, nesuderinus šių darbų su Aplinkos apsaugos ministerija.

152. Žemės, esančios geologiniuose draustiniuose, savininkai ir naudotojai negali trukdyti lankyti saugomų geologinių objektų.

153. Geologinių draustinių teritorijoje rastos paleontologinės vertybės turi būti perduodamos Lietuvos geologijos mokslinio tyrimo institutui.

XXXVII. GEOMORFOLOGINIAI DRAUSTINIAI

154. Pagal Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymą žemės naudmenų, esančių geomorfologiniuose draustiniuose, sudėtis keičiama tik pagal projektus, suderintus su Aplinkos apsaugos ministerija.

155. Geomorfologinių draustinių teritorijoje draudžiama:

155.1. naikinti, žaloti ir keisti reljefą;

155.2. sausinti žemę, keisti natūralias vandenskyrų ribas;

155.3. plynai kirsti mišką kalvų viršūnėse, 10 laipsnių ir statesniuose šlaituose;

155.4. statyti statinius, sodinti mišką žemės ūkio naudmenose, miško laukymėse ir aikštėse, jeigu tai pažeidžia reljefo raiškumą;

155.5. statyti rekreacinius pastatus;

155.6. steigti specializuotus gėlininkystės, sodininkystės, šiltnaminės daržininkystės, tvenkininės žuvininkystės ūkius;

155.7. parduoti ar išnuomoti žemės sklypus individualiai statybai, sodų bendrijoms, individualioms ne žemės ūkio produkciją gaminančioms įmonėms;

155.8. statyti bei rekonstruoti statinius arba įrenginius, tiesti arba rekonstruoti kelius, vamzdynus, elektros tiekimo ir ryšių linijas, įrengti pažintinius takus, turistines trasas, poilsio ir transporto aikštes, nesuderinus šių darbų su Aplinkos apsaugos ministerija.

156. Žemės, esančios geomorfologiniuose draustiniuose, savininkai ir naudotojai negali trukdyti lankyti saugomų kraštovaizdžio objektų.

XXXVIII. TELMOLOGINIAI (PELKIŲ) DRAUSTINIAI

157. Telmologinių (pelkių) draustinių teritorijoje draudžiama:

157.1. keisti hidrologinį režimą, sausinti žemę;

157.2. naudoti trąšas ir pesticidus;

157.3. vykdyti miško pagrindinio naudojimo plynus kirtimus pelkėse ir jų apypelkiuose 100 metrų atstumu nuo pelkės ribos;

157.4. sakinti mišką;

157.5. kirsti mišką neįšalus gruntui;

157.6. statyti statinius ir įrenginius, nesusijusius su draustinio paskirtimi;

157.7. lankytis nuo balandžio 1 dienos iki rugsėjo 1 dienos (išskyrus bendro naudojimo kelius);

157.8. rekonstruoti kelius, elektros ir ryšių linijas, įrengti pažintinius takus, turistines trasas su poilsio ir apžvalgos aikštelėmis, nesuderinus šių darbų su Aplinkos apsaugos ministerija.

XXXIX. HIDROGRAFINIAI DRAUSTINIAI

158. Pagal Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymą žemės naudmenų, esančių hidrografiniuose draustiniuose, sudėtis keičiama tik pagal projektus, suderintus su Aplinkos apsaugos ministerija.

159. Hidrografinių draustinių teritorijoje draudžiama:

159.1. įrengti naujus naudingųjų iškasenų karjerus;

159.2. tiesinti ir gilinti upių vagas, statyti užtvankas, keisti vandens telkinių kranto linijas;

159.3. sausinti žemę (išskyrus esamo drenažo rekonstravimą);

159.4. statyti statinius ir įrenginius, nesusijusius su draustinio paskirtimi;

159.5. statyti bei rekonstruoti statinius arba įrenginius, tiesti arba rekonstruoti kelius, vamzdynus, elektros tiekimo ir ryšių linijas, įrengti pažintinius takus, turistines trasas, poilsio ir transporto aikštes, nesuderinus šių darbų su Aplinkos apsaugos ministerija.

160. Žemės, esančios hidrografiniuose draustiniuose, savininkai ir naudotojai negali trukdyti lankyti saugomų hidrografinių objektų.

XL. PEDOLOGINIAI (DIRVOŽEMIŲ) DRAUSTINIAI

161. Pagal Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymą miškai, esantys pedologiniuose (dirvožemių) draustiniuose, tvarkomi, naudojami ir atkuriami pagal miškotvarkos projektus, suderintus su Aplinkos apsaugos ministerija.

162. Pedologinių (dirvožemių) draustinių teritorijoje draudžiama:

162.1. mechanškai ardyti natūralią dirvožemio dangą ir miško paklotę;

162.2. keisti dirvos drėgmės režimą;

162.3. naudoti trąšas ir pesticidus;

162.4. plynai kirsti mišką. Draudžiami miško ūkiniai darbai neįšalus gruntui;

162.5. statyti statinius ir įrenginius, nesusijusius su draustinio paskirtimi;

162.6. tiesti arba rekonstruoti kelius, vamzdynus, elektros tiekimo ir ryšių linijas, įrengti pažintinius takus, turistines trasas, poilsio ir transporto aikštes, nesuderinus šių darbų su Aplinkos apsaugos ministerija.

163. Žemės, esančios pedologiniuose (dirvožemių) draustiniuose, savininkai ir naudotojai negali trukdyti lankyti saugomų kraštovaizdžio objektų.

XLI. BOTANINIAI DRAUSTINIAI

164. Pagal Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymą žemės naudmenų, esančių botaniniuose draustiniuose, sudėtis keičiama tik pagal projektus, suderintus su Aplinkos apsaugos ministerija.

165. Miškai, esantys botaniniuose draustiniuose, tvarkomi, naudojami ir atkuriami pagal miškotvarkos projektus, suderintus su Aplinkos apsaugos ministerija.

166. Botaninių draustinių teritorijoje draudžiama:

166.1. įrengti naujus naudingųjų iškasenų karjerus;

166.2. keisti hidrologinį režimą, sausinti žemę;

166.3. keisti upių ir ežerų vandens lygį;

166.4. apsodinti miško laukymes, natūralias pievas ir ganyklas mišku;

166.5. tręšti ir kultūrinti natūralias pievas ir ganyklas, transformuoti jas į kitas žemės naudmenas;

166.6. naudoti pesticidus;

166.7. statyti statinius ir įrenginius, nesusijusius su draustinio paskirtimi;

166.8. statyti bei rekonstruoti statinius arba įrenginius, tiesti arba rekonstruoti kelius, vamzdynus, elektros tiekimo ir ryšių linijas, įrengti pažintinius takus, turistines trasas, poilsio bei transporto aikštes, nesuderinus šių darbų su Aplinkos apsaugos ministerija.

167. Botaninių draustinių miškuose draudžiama:

167.1. vykdyti pagrindinio naudojimo plynus kirtimus ir sakinti mišką sklypuose, kuriuose auga saugomi medynai arba augalų bendrijos;

167.2. dirbti miško ūkinius darbus neįšalus gruntui sklypuose, kur auga augalai, įrašyti į Lietuvos raudonąją knygą;

167.3. vykdyti plynus kirtimus pelkėse, V, Va boniteto medynuose;

167.4. sodinti medžius tų rūšių, kurios neatitinka miškų augimviečių.

168. Botaninių draustinių vandens telkiniuose draudžiama:

168.1. žuvas traukiamaisiais tinklais arčiau kaip per 100 metrų nuo kranto;

168.2. įveisti naujų rūšių žuvis;

168.3. plaukioti motorine valtimi.

169. Botaniniuose draustiniuose išsikasti sodinukų sunaikintoms augalų augimvietėms restauruoti arba kolekcijoms papildyti leidžiama tik suderinus tai su Aplinkos apsaugos ministerija.

XLII. ZOOLOGINIAI (TERIOLOGINIAI, HERPETOLOGINIAI, ENTOMOLOGINIAI) DRAUSTINIAI

170. Pagal Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymą žemės naudmenų, esančių zoologiniuose (teriologiniuose, herpetologiniuose, entomologiniuose) draustiniuose, sudėtis keičiama tik pagal projektus, suderintus su Aplinkos apsaugos ministerija.

171. Miškai, esantys zoologiniuose (teriologiniuose, herpetologiniuose, entomologiniuose) draustiniuose, tvarkomi, naudojami ir atkuriami pagal miškotvarkos projektus, suderintus su Aplinkos apsaugos ministerija.

172. Zoologinių (teriologinių, herpetologinių, entomologinių) draustinių teritorijoje draudžiama:

172.1. keisti vietovės pobūdį, išskyrus tuos atvejus, kai gerinamos saugomų gyvūnų gyvenimo sąlygos;

172.2. keisti hidrologinį režimą, sausinti žemę;

172.3. vykdyti pagrindinio naudojimo plynus kirtimus, sakinti mišką;

172.4. apsodinti mišku natūralias pievas ir miško laukymes;

- 172.5. naudoti pesticidus ir trąšas;
- 172.6. įrengti transporto, poilsio aikšteles, statyti palapines, kūrenti laužus;
- 172.7. gaudyti bei medžioti saugomus gyvūnus, įveisti naujų rūšių gyvūnus;
- 172.8. statyti statinius ir įrenginius, nesusijusius su draustinio paskirtimi.

Draudžiama lankytis šiuose draustiniuose nuo balandžio 1 dienos iki rugsėjo 1 dienos (išskyrus bendro naudojimo kelius, dirbamus laukus). Aplinkos apsaugos ministerija, atsižvelgdama į saugomų gyvūnų rūšis, gali nustatyti kitą laiką;

172.9. statyti bei rekonstruoti statinius arba įrenginius, tiesti arba rekonstruoti kelius, vamzdynus, elektros tiekimo ir ryšių linijas, įrengti pažintinius takus, nesuderinus šių darbų su Aplinkos apsaugos ministerija.

XLIII. ORNITOLOGINIAI DRAUSTINIAI

173. Pagal Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymą žemės naudmenų, esančių ornitologiniuose draustiniuose, sudėtis keičiama tik pagal projektus, suderintus su Aplinkos apsaugos ministerija.

174. Miškai, esantys ornitologiniuose draustiniuose, tvarkomi, naudojami ir atkuriami pagal miškotvarkos projektus, suderintus su Aplinkos apsaugos ministerija.

175. Ornitologinių draustinių teritorijoje draudžiama:

- 175.1. keisti hidrologinį režimą, sausinti žemę;
- 175.2. statyti statinius ir įrenginius, nesusijusius su draustinio paskirtimi;
- 175.3. tiesti orines elektros tiekimo linijas;
- 175.4. vykdyti pagrindinio naudojimo plynus kirtimus, sakinti mišką, taip pat dirbti miškų ūkinius darbus nuo balandžio 1 dienos iki rugsėjo 1 dienos;
- 175.5. plaukioti motorine valtimi;
- 175.6. medžioti paukščius, įveisti naujų rūšių gyvūnus;
- 175.7. medžioti žvėris nuo kovo 1 dienos iki spalio 1 dienos;
- 175.8. lankytis nuo balandžio 1 dienos iki rugsėjo 1 dienos (išskyrus bendro naudojimo kelius, dirbamus laukus);
- 175.9. statyti bei rekonstruoti statinius arba įrenginius, tiesti arba rekonstruoti kelius, vamzdynus, elektros tiekimo ir ryšių linijas, įrengti pažintinius takus, nesuderinus šių darbų su Aplinkos apsaugos ministerija.

XLIV. ICHTIOLOGINIAI DRAUSTINIAI

176. Pagal Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymą žemės naudmenų, esančių ichtiologiniuose draustiniuose, sudėtis keičiama tik pagal projektus, suderintus su Aplinkos apsaugos ministerija.

177. Ichtiologinių draustinių teritorijoje draudžiama:

- 177.1. keisti hidrologinį, terminį ir cheminį vandens režimą;
- 177.2. tiesinti ir gilinti upių vagas, statyti užtvankas, keisti vandens telkinių kranto linijas;
- 177.3. važiuoti per brastas;
- 177.4. naudoti trąšas, pesticidus bei kitas chemines medžiagas;
- 177.5. statyti statinius ir įrenginius, nesusijusius su draustinio paskirtimi;
- 177.6. vykdyti pagrindinio naudojimo plynus kirtimus;
- 177.7. įveisti naujų rūšių žuvis;
- 177.8. statyti bei rekonstruoti statinius arba įrenginius, tiesti arba rekonstruoti kelius, vamzdynus, elektros tiekimo ir ryšių linijas, įrengti pažintinius takus bei turistines trasas, nesuderinus šių darbų su Aplinkos apsaugos ministerija.

XLV. BOTANINIAI ZOOLOGINIAI DRAUSTINIAI

178. Pagal Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymą žemės naudmenų, esančių botaniniuose zoologiniuose draustiniuose, sudėtis keičiama tik pagal projektus, suderintus su Aplinkos apsaugos ministerija.

179. Miškai, esantys botaniniuose zoologiniuose draustiniuose, tvarkomi, naudojami ir atkuriami pagal miškotvarkos projektus, suderintus su Aplinkos apsaugos ministerija.

180. Botaninių zoologinių draustinių teritorijoje draudžiama:

180.1. įrengti naujus naudingųjų iškasenų karjerus;

180.2. keisti hidrologinį režimą, sausinti žemę;

180.3. keisti upių ir ežerų vandens lygį;

180.4. apsodinti miško laukymes, natūralias pievas ir ganyklas mišku;

180.5. tręšti ir kultūrinti natūralias pievas ir ganyklas, transformuoti jas į kitas žemės naudmenas;

180.6. naudoti pesticidus;

180.7. statyti rekreacinius pastatus;

180.8. įveisti naujų rūšių gyvūnus ir augalus;

180.9. statyti bei rekonstruoti statinius arba įrenginius, tiesti arba rekonstruoti kelius, vamzdynus, elektros tiekimo ir ryšių linijas, įrengti pažintinius takus, turistines trasas, poilsio ir transporto aikštes, nesuderinus šių darbų su Aplinkos apsaugos ministerija.

181. Botaninių zoologinių draustinių miškuose draudžiama:

181.1. vykdyti pagrindinio naudojimo plynus kirtimus, sakinti mišką sklypuose, kuriuose auga saugomi medynai arba augalų bendrijos, gyvena į Lietuvos raudonąją knygą įrašyti gyvūnai;

181.2. dirbti miško ūkinius darbus neįšalus gruntui sklypuose, kur auga augalai tų rūšių, kurios įrašytos į Lietuvos raudonąją knygą;

181.3. vykdyti plynus kirtimus pelkėse, V, Va boniteto medynuose;

181.4. sodinti medžius tų rūšių, kurios neatitinka miškų augimviečių.

182. Žemės, esančios botaniniuose zoologiniuose draustiniuose, savininkai ir naudotojai negali trukdyti lankyti saugomų objektų.

XLVI. REZERVATŲ APSAUGOS ZONOS

183. Pagal Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymą žemės naudmenų, esančių rezervatų apsaugos zonose, sudėtis keičiama tik pagal projektus, suderintus su Aplinkos apsaugos ministerija.

184. Miškai, esantys rezervatų apsaugos zonose, tvarkomi, naudojami ir atkuriami pagal miškotvarkos projektus, suderintus su Aplinkos apsaugos ministerija.

185. Rezervatų apsaugos zonose draudžiama:

185.1. įrengti naujus naudingųjų iškasenų karjerus;

185.2. keisti hidrologinį režimą;

185.3. naudoti trąšas ir pesticidus ne žemės ūkio naudmenose, sandėliuoti gamybos ir buities atliekas bei teršti aplinką;

185.4. vykdyti pagrindinio naudojimo plynus kirtimus 300 metrų pločio juostoje aplink gamtinį rezervatą, išskyrus atkuriamuosius kirtimus blogos būklės medynuose, sakinti mišką;

185.5. medžioti žvėris, išskyrus kanopinius;

185.6. steigti nuolatinės poilsio vietas;

185.7. statyti bei rekonstruoti statinius arba įrenginius, tiesti arba rekonstruoti kelius, vamzdynus, elektros tiekimo ir ryšių linijas, įrengti poilsio bei transporto aikštes, nesuderinus šių darbų su rezervato administracija.

XLVII. GAMTOS PAMINKLŲ APSAUGOS ZONOS

186. Gamtos paminklai ir jų apsaugos zonos tvarkomi tik pagal nustatytą tvarką Aplinkos apsaugos ministerijos išduotas sąlygas ar suderintus projektus. Apie gamtos paminklus, jeigu nėra patvirtinto apsaugos zonos projekto, nustatomos tokio pločio apsaugos zonos:

Gamtos paminklo pavadinimas	Atstumas (metrais)	Taškas, nuo kurio matuojamas atstumas
Reljefo formos (kalvos, daubos, ozai, kopos, griovos, karstinės įgriuvos)	25	papėdė (apie teigiamas reljefo formas), šlaito viršutinė briauna (apie neigiamas reljefo formas)
Atodangos, olos, uolos	25	viršutinė šlaito briauna
Akmenys	5	statmena akmens projekcija į žemės paviršių
Šaltiniai, ežerėliai	25	pakraštys
Medžiai	pagal lajos plotį, bet ne mažiau kaip 5	medžio kamieno pagrindas

187. Gamtos paminklų apsaugos zonose draudžiama:

187.1. naikinti, žaloti ir keisti reljefą;

187.2. arti žemę;

187.3. statyti statinius ir įrenginius, nesusijusius su gamtos paminklų eksponavimu ar tvarkymu.

188. Žemės, esančios gamtos paminklų apsaugos zonose, savininkai ir naudotojai negali trukdyti lankyti saugomų objektų.

XLVIII. ŠILUMOS IR KARŠTO VANDENS TIEKIMO TINKLŲ APSAUGOS ZONOS

189. Prie šilumos ir karšto vandens tiekimo tinklų priskiriami: antžeminiai šilumos tiekimo vamzdynai, požeminės šilumos bei karšto vandens tiekimo trasos, šiluminės kameros, sklendžių aptarnavimo paviljonai, drenažo šuliniai, termofikacinio vandens bei drenažo siurblynės, šalia šilumos tiekimo trasų pakloti drenažo vamzdžiai, telesignalizacijos kabeliai ir kiti statiniai, skirti nurodytiesiems tinklams aptarnauti.

190. Šilumos ir karšto vandens tiekimo tinklų apsaugos zona yra žemės juosta, kurios plotis po 5 metrus nuo kanalo (vamzdyno) kraštų, kameros išorinės sienos.

191. Žemės valdų savininkai, naudotojai, numatantys šilumos ir karšto vandens tiekimo tinklų apsaugos zonoje statyti arba griauti įvairius statinius, įrenginius, požeminius tinklus, kloti kelių dangą arba dirbti kitus darbus, privalo nustatytą tvarką gauti leidimą atlikti žemės darbus, taip pat šilumos ir karšto vandens tinklus eksploatuojančios įmonės raštišką sutikimą.

192. Šilumos ir karšto vandens tiekimo tinklus eksploatuojančios įmonės (organizacijos) nustato darbus, atliekamus šių tinklų apsaugos zonoje, taip pat jų atlikimo sąlygas.

193. Šilumos ir karšto vandens tiekimo tinklų apsaugos zonoje draudžiama:

193.1. statyti nuolatinis ir laikinus statinius bei įrenginius;

193.2. užpilti kamerų ir šulinių dangčius kelio danga arba gruntu;

193.3. įrengti sąvartynus, nuodingųjų atliekų saugojimo aikšteles, pilti chemines medžiagas ir jų tirpalus, naftą, jos produktus;

193.4. daužyti mechanizmais įšalusį gruntą, mėtyti daiktus, sveriančius daugiau kaip 50 kilogramų, dirbti žemės darbus didesniame kaip 0,3 metro gylyje, taip pat lyginti gruntą, pilti rūgštis bei šarmus arčiau kaip už 10 metrų nuo kanalo (vamzdyno) krašto;

193.5. sodinti medžius ir krūmus taip, kad medžio kamienas arba krūmas atsidurtų arčiau kaip 2 metrai nuo tinklų kanalo (vamzdyno) krašto. Likusioje apsaugos zonoje medžius ir krūmus sodinti galima tik gavus įmonės, eksploatuojančios šilumos ir karšto vandens tiekimo tinklus, raštišką sutikimą.

194. Šilumos ir karšto vandens tiekimo tinklus eksploatuojančioms įmonėms šių tinklų apsaugos zonoje leidžiama:

194.1. aptarnauti ir remontuoti trasas;

194.2. dirbti žemės darbus, jeigu tai būtina aptarnaujant, remontuojant šilumos ir karšto vandens tiekimo tinklus;

194.3. privažiuoti prie šilumos ir karšto vandens tiekimo tinklų trasų bei įrenginių automobiliais ar kita technika.

195. Šilumos ir karšto vandens tiekimo tinklai remontuojami suderinus šį klausimą su žemės savininkais ar naudotojais. Darbai, kuriais siekiama išvengti avarijų arba likviduoti jų padarinius, gali būti dirbami iš anksto jų nesuderinus su žemės savininkais ar naudotojais, tačiau pranešus jiems apie tai prieš pradėdant darbus.

Žemės savininkas ar naudotojas, pastebėjęs šilumos ir karšto vandens tiekimo tinklų gedimą, turi nedelsdamas apie tai pranešti šilumos ir karšto vandens tiekimo tinklus eksploatuojančiai įmonei (organizacijai).

Šilumos ir karšto vandens tiekimo tinklus eksploatuojančios įmonės (organizacijos), atlikusios planinius arba avarinius vamzdyno remonto ar atstatymo darbus, turi atlyginti žemės savininkams arba naudotojams nurodytųjų darbų metu susidariusius nuostolius ir žemės naudmenas šių darbų rajone sutvarkyti taip, kad jos būtų tinkamos toliau naudoti pagal paskirtį.

Žemės savininkai ar naudotojai, sugadinę arba pažeidę šilumos ir karšto vandens tiekimo tinklus, jų apsaugos nuo korozijos įrengimus, vamzdynų telemechanikos priemones, elektros tiekimo linijas, vamzdyno žymėjimo ženklus bei kitus įrengimus, susijusius su šilumos ir karšto vandens tiekimo tinklais, privalo atlyginti nuostolius.

XLIX. VANDENTIEKIO, LIETAUS IR FEKALINĖS KANALIZACIJOS TINKLŲ IR ĮRENGINIŲ APSAUGOS ZONOS

196. Prie vandentiekio, lietaus ir fekalinės kanalizacijos tinklų ir įrenginių priskiriami: vandentiekio, lietaus ir fekalinės kanalizacijos vamzdynai, kaupimo rezervuarai, sklendžių kameros, persiurbimo stotys, išleistuvai, vandentiekio bokštai, slėginiai rezervuarai, lietaus ir fekalinės kanalizacijos valymo įrenginiai.

197. Vandentiekio, lietaus ir fekalinės kanalizacijos tinklų ir įrenginių apsaugos zona yra žemės juosta, kurios plotis po 5 metrus nuo vamzdynų ašies. Magistralinių vamzdynų, kurių skersmuo yra 400 milimetrų ir didesnis, apsaugos zona yra žemės juosta, kurios plotis po 10 metrų nuo vamzdynų ašies sausame grunte, o drėgname grunte – ne mažiau kaip po 25 metrus. Vandens rezervuarų, skaidrintuvų, kaupiklių apsaugos zonos plotis po 30 metrų, o vandentiekio bokštų ir kitų įrenginių – ne mažiau kaip po 15 metrų nuo išorinių sienelių.

198. Vandentiekio, lietaus ir fekalinės kanalizacijos tinklų ir įrenginių apsaugos zonose draudžiama:

198.1. sandėliuoti pašarus, trąšas bei chemines medžiagas;

198.2. įrengti sąvartynus, nuodingųjų atliekų saugojimo aikšteles, pilti chemines medžiagas ir jų tirpalus, naftą ir jos produktus;

198.3. vykdyti grunto sprogdinimo darbus;

198.4. vandens telkiniuose mesti ir vilkti inkarus, grandines, vilkimo lynus ir tralus, gilinti vandens telkinius, kasti bei siurbti jų dugną, cheminėmis medžiagomis naikinti augaliją, nesuderinus šių darbų su Aplinkos apsaugos ministerija ir Sveikatos apsaugos ministerija;

198.5. įrengti pervažas per vamzdynų trasas, automobilių, traktorių bei kitos technikos aikšteles.

199. Vandentiekio, lietaus ir fekalinės kanalizacijos tinklus ir įrenginius eksploatuojančios įmonės nustato sąlygas, kurių laikantis nurodytųjų tinklų ir įrenginių apsaugos zonose galima atlikti šiuos darbus:

199.1. statyti pastatus ir įrenginius;

199.2. sodinti medžius ir krūmus, nesuderinus to su nurodytuosius tinklus ir įrenginius eksploatuojančiomis įmonėmis;

199.3. melioruoti, drėkinti ir sausinti žemę;

199.4. kasti ir lyginti gruntą;

199.5. vykdyti geologines paieškas, geodezijos bei kitus darbus, susijusius su gręžinių įrengimu ir grunto (išskyrus dirvą) bandinių ėmimu;

199.6. atidaryti vandentiekio, lietaus ir fekalinės kanalizacijos šulinių bei kitų įrenginių angas, vartus ar duris, atsukti ir užsukti čiaupus, sklendes, išjungti arba įjungti vamzdynų ryšio ar elektros tiekimo įtaisus.

200. Vandentiekio, lietaus ir fekalinės kanalizacijos tinklus ir įrenginius eksploatuojančioms įmonėms (organizacijoms) leidžiama prie šių tinklų ir įrenginių privažiuoti automobiliais ir kita technika, aptarnauti ir remontuoti juos, įspėjus apie tai žemės savininką ar naudotoją.

201. Žemės savininkas ar naudotojas, pastebėjęs vandentiekio, lietaus ir fekalinės kanalizacijos tinklo ar įrenginio gedimą, turi nedelsdamas apie tai pranešti vandentiekio, lietaus ir fekalinės kanalizacijos tinklus ir įrenginius eksploatuojančiai įmonei (organizacijai) arba miesto (rajono) valdybai, kuri privalo šią avariją tuojau pat likviduoti.

202. Vandentiekio, lietaus ir fekalinės kanalizacijos tinklus ir įrenginius eksploatuojančios įmonės (organizacijos), atlikusios planinius arba avarinius šių tinklų ir įrenginių remonto arba atstatymo darbus, turi atlyginti žemės savininkui ar naudotojui nurodytųjų darbų metu padarytus nuostolius ir žemės naudmenas šių darbų rajone sutvarkyti taip, kad jos būtų tinkamos toliau naudoti pagal paskirtį.

L. KIETŲJŲ BUITINIŲ ATLIEKŲ SĄVARTYNAI IR SANITARINĖS APSAUGOS ZONOS

203. Įrengti kietųjų buitinių atliekų sąvartynus draudžiama:

203.1. visose vandenviečių ir mineralinių šaltinių sanitarinėse apsaugos zonose, išžvalgytų naudingųjų iškasenų ir požeminių vandens telkinių plotuose, aerodromų, magistralinių dujotiekių bei naftotiekių vamzdynų ir jų įrenginių, hidrometeorologijos stočių apsaugos zonose, Šiaurės Lietuvos intensyvaus karsto zonoje, šaltiniųuose vietose ir pelkėse, rezervatuose, nacionaliniuose bei regioniniuose parkuose, draustiniuose, saugomų kraštovaizdžio objektų (gamtos ir kultūros paminklų) teritorijose bei jų apsaugos zonose, rekreacinėse teritorijose bei kurortų apsaugos zonose;

203.2. arčiau kaip per 500 metrų nuo gyvenamųjų pastatų;

203.3. miškuose ir arčiau kaip per 25 metrus nuo jų.

Sąvartynai, įrengti arčiau kaip per 100 metrų nuo miško pakraščio, turi būti apsupti ne siauresne kaip 3 metrų pločio mineralizuota žemės juosta;

203.4. visų natūralių ir dirbtinių vandens telkinių pakrančių juostose ir apsaugos zonose, kurios nustatomos pagal galiojančius nuostatus;

203.5. prie vandens telkinių, arčiau kaip per:

500 metrų – nuo ežerų ir tvenkinių, kurių plotas didesnis kaip 100 hektarų, upių, kurių baseino plotas didesnis kaip 100 kv. kilometrų, ruožų;

200 metrų – nuo ežerų ir tvenkinių, kurių plotas nuo 0,5 hektaro iki 100 hektarų, natūralių upių, kurių baseino plotas nuo 10 hektarų iki 100 kv. kilometrų;

150 metrų – nuo nereguliuotų upelių, kurių plotas mažesnis kaip 10 kv. kilometrų, griovių, taip pat ežerų bei tvenkinių, kurių plotas mažesnis kaip 0,5 hektaro;

203.6. potvynio metu užliejamuose plotuose.

204. Kietųjų buitinių atliekų sąvartynų sanitarinėse apsaugos zonose draudžiama:

204.1. įrengti vandenvietes;

204.2. įrengti magistralinių dujotiekių bei naftotiekių vamzdynus ir jų įrenginius;

204.3. žvalgyti mineralinius šaltinius, naudingąsias iškasenas ir požeminio vandens telkinius.

LI. PAVOJINGŲ ATLIEKŲ LAIKINOJO SAUGOJIMO AIKŠTELĖS IR SURINKIMO PUNKTAI BEI JŲ SANITARINĖS APSAUGOS ZONOS

205. Įrengti pavojingų atliekų laikinojo saugojimo aikšteles draudžiama visose vandenviečių ir mineralinių šaltinių sanitarinėse apsaugos zonose, išžvalgytų naudingųjų iškasenų ir požeminio vandens telkinių plotuose, magistralinių dujotiekių bei naftotiekių vamzdynų ir jų įrenginių,

hidrometeorologijos stočių apsaugos zonose, Šiaurės Lietuvos intensyvaus karsto zonoje, šaltiniuose vietose ir pelkėse, rezervatuose, nacionaliniuose bei regioniniuose parkuose, draustiniuose, saugomų kraštovaizdžio objektų (gamtos ir kultūros paminklų) teritorijose bei jų apsaugos zonose, rekreacinėse teritorijose bei kurortų apsaugos zonose.

206. Nustatomos tokio dydžio pavojingų atliekų laikinojo saugojimo aikštelių ir surinkimo punktų sanitarinės apsaugos zonos:

	Sanitarinės apsaugos zonos dydis (metrais)	
	pavojingų atliekų laikinojo saugojimo aikštelių	pavojingų atliekų surinkimo punktų
Gyvenamieji kvartalai, gyvenvietės, sodybos	500	50
Miškai	100	25
Žemės ūkio naudmenos (ganyklos, dirbama žemė)	100	-
Ruožai upių, kurių baseino plotas didesnis kaip 100 kv. kilometrų	500	200
Natūralios upės, kurių baseino plotas mažesnis kaip 100 kv. kilometrų, ir sureguliuotos upės, kurių baseino plotas didesnis kaip 10 kv. kilometrų	300	100
Sureguliuotos upės, kurių baseino plotas mažesnis kaip 10 kv. kilometrų, ir melioracijos kanalai	200	50
Ežerai ir tvenkiniai, kurių baseino plotas didesnis kaip 100 hektarų	500	200
Ežerai ir tvenkiniai, kurių baseino plotas mažesnis kaip 0,5 hektaro	200	50
Ežerai ir tvenkiniai, kurių baseino plotas nuo 0,5 hektaro iki 100 hektarų	300	100

207. Pavojingų atliekų laikinojo saugojimo aikštelių sanitarinėse apsaugos zonose draudžiama:

207.1. įrengti vandenvietes;

207.2. įrengti magistralinių dujotiekių bei naftotiekių vamzdynus ir jų įrenginius;

207.3. žvalgyti mineralinius šaltinius, naudingąsias iškasenas ir požeminio vandens telkinius.

LII. DIRVOŽEMIO APSAUGA

208. Atliekant žemės kasybos darbus, būtina išsaugoti derlingąjį dirvožemio sluoksnį.

LIII. VALSTYBINIŲ (NACIONALINIŲ IR REGIONINIŲ) PARKŲ APSAUGOS ZONOS

209. Pagal Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymą žemės naudmenų, esančių valstybinių parkų apsaugos zonose, sudėtis keičiama tik pagal projektus, suderintus su Aplinkos apsaugos ministerija ir parko administracija.

210. Valstybinių parkų apsaugos zonose draudžiama statyti statinius, jeigu tai pažeidžia reljefo raiškumą, didina parko teritorijos vizualinę taršą.

211. Valstybinių parkų apsaugos zonose taip pat draudžiama statyti bei rekonstruoti statinius arba įrenginius, tiesti arba rekonstruoti kelius, vamzdynus, elektros ir ryšių linijas, įrengti poilsio bei transporto aikštes, nesuderinus šių darbų su Aplinkos apsaugos ministerija ir parko administracija.

LIV. VALSTYBĖS SIENOS APSAUGOS OBJEKTŲ, ĮRENGINIŲ VEIKIMO IR APSAUGOS ZONOS

212. Prie valstybės sienos apsaugos objektų ir įrenginių priskiriama:

212.1. pasienio juosta;

212.2. valstybės sienos ženklas;

212.3. keliai ir takai, kurių reikia valstybės sienai saugoti;

212.4. kontrolinė pėdsakų juosta;

212.5. inžinerinės užtvartos ir įrengimai;

212.6. signalizacinės apsaugos sistemos ir kompleksai;

212.7. techniniai stebėjimo postai;

212.8. pasienio kontrolės punktai;

212.9. pasienio policijos padalinių dislokacijos vieta.

213. Pasienio juostos veikimo zonos plotis – 5 metrai. Šioje zonoje draudžiama bet kokia veikla, nesusijusi su valstybės sienos apsauga.

214. Valstybės sienos ženklams yra nustatomos skirtingo ilgio veikimo zonos. Atstumas tarp dviejų ženklų, pastatytų sienos linijoje arba kitur, turi būti toks, kad bet kuriame atkarpos taške būtų matyti abu gretimi ženklai.

Valstybės sienos ženklo veikimo zonoje draudžiami statybos, mechanizuoti žemės kasybos bei žemės ūkio darbai, nesuderinti su Pasienio policijos departamentu.

Pastatyto valstybės sienos ženklo apsaugos zona yra 2,5 metro spindulio. Šioje zonoje draudžiama bet kokia veikla, nesusijusi su valstybės sienos apsauga.

215. Prie pasienio juostos gali būti įrengiami pasienio keliai ir takai, kurių reikia valstybės sienai saugoti. Keliais ir takais naudojasi tik pasienio policijos padaliniai, saugantys valstybės sieną. Kitokia veikla, nesusijusi su valstybės sienos apsauga, draudžiama.

216. Prie pasienio juostos ar kelių bei takų, kurių reikia valstybės sienai saugoti, gali būti įrengiama viena arba dvi kontrolinės pėdsakų juostos. Juostos veikimo zona – 10–15 metrų. Kontrolinė pėdsakų juosta skirta valstybės sienos pažeidėjų pėdsakams fiksuoti, joje draudžiama bet kokia veikla, nesusijusi su valstybės sienos apsauga.

217. Prie kontrolinės pėdsakų juostos gali būti įrengtos inžinerinės užtvartos, kurių veikimo zona – 5-20 metrų. Šioje zonoje draudžiama bet kokia veikla, nesusijusi su valstybės sienos apsauga.

218. Signalizacinėms apsaugos sistemoms ir kompleksams nustatomos skirtingo ilgio veikimo zonos, atsižvelgiant į saugomos valstybės sienos reljefą, vietovę, naudojamų techninių priemonių charakteristiką.

219. Atsižvelgiant į stebimo valstybės sienos ruožo reljefą, vietovę, naudojamų techninių priemonių charakteristiką, techniniams stebėjimo postams nustatomos skirtingo ilgio veikimo zonos, užtikrinančios valstybės sienos apsaugą.

Techninių stebėjimo postų veikimo zonoje, nesuderinus atitinkamų darbų su Pasienio policijos departamento padaliniu, draudžiama:

219.1. statyti objektus, kurie apsunkintų vietovės stebėjimą;

219.2. tiesti ryšių, elektros tiekimo linijas (taip pat aukštos įtampos), įrengti kitus objektus, skleidžiančius radijo ir elektromagnetines bangas;

219.3. statyti objektus, dėl kurių veiklos blogėja matomumas posto veikimo zonoje.

220. Pasienio kontrolės punktų veikimo zona yra šių punktų teritorijos riba.

Punktų veikimo zonoje bet kokia veikla, nesusijusi su valstybės sienos apsauga, derinama su Pasienio policijos departamentu.

LV. RADIOLOKACINIŲ STOČIŲ APSAUGOS ZONOS

221. Radiolokacinių stočių apsaugos zona – 1,5 kilometro spindulio teritorija nuo radiolokacinės stoties.

222. Radiolokacinių stočių apsaugos zonoje, nesuderinus atitinkamų darbų su radiolokacinės pozicijos vadu, draudžiama:

222.1. statyti pastatus ir įrenginius;

222.2. tiesti aukštos įtampos elektros tiekimo oro linijas;

222.3. dirbti keičiančius reljefą žemės darbus.

LVI. KRAŠTO APSAUGOS OBJEKTŲ ĮTAKOS ZONOS

223. Be raštiško dalinio vado sutikimo 5 metrų atstumu nuo saugomų krašto apsaugos objektų teritorijų ribos draudžiama bet kokia ūkinė veikla.

Priedo pakeitimai:

Nr. [1640](#), 1995-12-29, Žin., 1996, Nr. 2-43 (1996-01-10), i. k. 0951100NUTA00001640

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. [541](#), 1992-07-14, Žin., 1992, Nr. 26-774 (1992-09-20), i. k. 0921100NUTA00000541

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimo Nr. 343 papildymo

2.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. [940](#), 1993-12-16, Žin., 1993, Nr. 71-1334 (1993-12-22), i. k. 0931100NUTA00000940

Dėl specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų dalinio pakeitimo

3.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. [1640](#), 1995-12-29, Žin., 1996, Nr. 2-43 (1996-01-10), i. k. 0951100NUTA00001640

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimo Nr.343 "Dėl Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo" dalinio pakeitimo